

ФЛАШ
ГОРДОН

КРОЗ
ВЕКОВЕ

БЕЗ ДАНА ОДМОРА

Џорџ Вашингтон, први председник Сједињених Америчких Држава, био је једини војник који за време чи-

тавог рата за ослобођење америчких колонија од Енглеске (1773—1783) није имао ни један једини дан одсуства ни одмора.

КОЛЕВКА ГАЈДИ

Гајде нису, као што се обично мисли, пореклом из Шкотске. Колевка гајди је стари Египат. У старој Грчкој и Риму гајде су биле веома омиљен инструмент, па се чак појављују на једном новцу кованом у доба императора Нерона.

ТРИ ПЛАТЕ

Хипо Илк Мико (1740—1793), поглавица једног индијанског племена, био је истовремено британски пуковник, шпански пуковник и бригадни генерал у војсци Сједињених Америчких Држава. У ствари, он је мудро искористио ривалство између Енглеске, Шпаније и тек ослобођених Сједињених Држава јер је свака од ових земаља желела да за себе придобије највећа индијанска племена и ку-

пи ако не њихову сарадњу онда бар неутралност. Захваљујући томе стари индијански поглавица добио је своје војне чинове и истовремено се нашао на платном списку све три војске.

У ОВОМ БРОЈУ: Изложба „XXI век”. Омладина и њена књижевност. Онџа Флаша Гордона. Најчувенија жена ирских далеких мора. Тешка која ирча бајке. Хумор.

ПРЕВЕДЕНО СА РАЗНИХ ЈЕЗИКА

Одгајивачи оваца у америчкој савезној држави Ајдахо озбиљно су се забринули због све већег броја јагањаца који на свет долазе само с једним оком. Занимљиво је да се то једино око налази на-

сред чела као у легендарних киклопа.

Стручњаци су испитивали 116 таквих јагањаца-киклопа и дошли до закључка да узрок ове наказности лежи у трави коју овце, за време док носе младе, пасу на ливадама Ајдаха. Како доноси штампа, стручњаци упорно трагају за травом-штеточином.

У Енглеској се од недавно продају телефонски апарати који уместо звоњења производе звук што подсећа на цвркулт птица. У упутству приложеном уз нове телефоне пише: „Обично зврљање телефона раздражује нерве. Наши апарати доносе покој и вра-

ћају људе природи“. Треба, међутим, додати да цвркулт птица из телефона могу себи дозволити само имућнији људи јер су овакви апарати знатно скупљи од обичних.

То да срце пева одавно је познато песницима. Али, шта оно пева?

Над овим питањем замислио се диригент једног француског естрадног оркестра — неки господин Жерар. По његовом мишљењу стапање различитих ритмова откуцаја срца ствара потпуно савремену музику. Музичар срцезналац тврди да срце здравог човека бије у ритму рокенрола, док се срце човека с повећаним

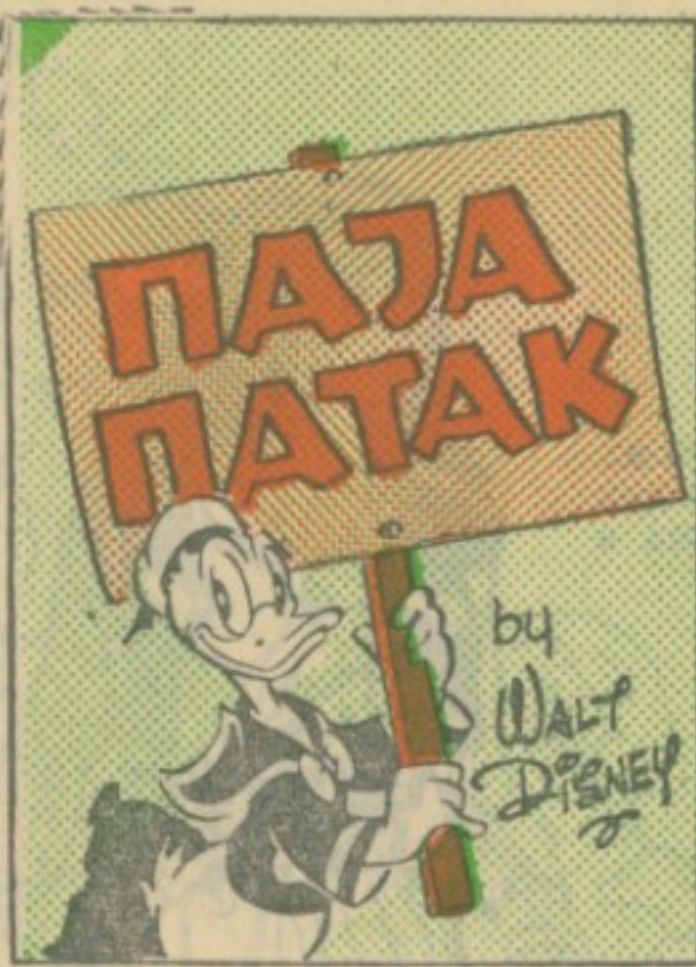
крвним притиском исцрпљује у ритму ча-ча-ча. Музичар Жерар, кажу, намерава да продужи своја истраживања у области „природне музике“. Подругљивци тврде да ће „нови објекти његових стваралачких истраживања бити преливање звукова код кивавице или импровизације желуца и црева“.

За рекламирање јачине алкохолних напитака једна аме-

ричка фирма позвала је у помоћ робота. За столом, пре-

Субота, 21. април 1962.

трпаним боцама ове фирме, седи робот чији су моздани и нервни центри означени малим разнобојним сијалицама. Кад се опије — а то настапа веома брзо јер су рекламирања пића јака — сијалице почињу да се гасе, робот постаје агресиван као прави пијанац, прети, разбија чаше, ломми намештај, да би, најзад, потпуно исцрпљен заспао под столом.

Недавно су француски листови и радио-станице донеле вест да је угинула најзнаменитија кокошка у Француској. Кажу да није било листа или часописа који у своје време није објавио бар једну њену фотографију. Кокошка се прославила тиме што је носила јаја необичног облика — као банане. Тело угинуле животиње било је сецирано јер су ветеринари желели да знају због чега је „Аделаида“ — како је кокошку назвала

њена сопственица — носила јаја-банане. Међутим, у њеном организму није било откривено никакво анатомско одступање од нормалне грађе кокошког тела. Заборавили смо да још у почетку кажемо да се Аделаида јаја, сем по изгледу, нису разликовала од обичних.

У Француској се недавно догодила необична саобра-

ћајна несрећа. Један велики камион закачио је предњим точком о камен-мењаш крај пута; од потреса отворила се цистерна коју је носио и из ње је истекло неколико тона неког течног лепка. Возила која су касније наишла тим друмом залепила су се за асфалтну подлогу и нису могла да се поакну с места све док из најближег града није дошла ватрогасна

чета која је шмрковима опрала аутостраду.

ЗА 27 МИНУТА — СТАН

Познати француски архитект Корбизије у месту Мо, у близини Париза, уз помоћ аутомобилске фирме Рено припрема изградњу 2.000 станова на ланчаној траци. Према пројекту је предвиђено да сваких 27 минута буде изграђен један стан, опремљен свим потребним инсталацијама и уређајима.

Ово је једна од мера да се убрза стамбена изградња у Француској и обезбеди индустријски начин грађења станова. Показало се да је и цифра од просечно 300.000 станова годишње још недовољна да ублажи стамбену кризу. Само у Паризу 46 процената станова нема клозет а 90 процената купатило. Пош-

то је грађење станова скупо, они су постали праве кошнице. Како показују статистике, преко 90% станова у Паризу је пренасељено.

Најчувенија жена ПИРАТ ДАЛЕКИХ МОРА

Од почетка па скоро до средине XIX века, многобројни пирати су владали далекоисточним морима. Међу њима је било и жена које су се прочуле и као поморци али су неке биле озлоглашене и као кријумчари и разбојници.

Кинескиње су нарочито биле на гласу. Рађане у пиратским цункама оне су одмалена стицале богато искуство помораца. Помагале су прво оцу пирату, затим су постајале супруге пирата, а ако би изгубиле мужа осамостаљивале су се као команданти читавих флота. Неколико жена пирата прочуле су се у XIX веку и стекле огромна богатства у водама пенушавог Кинеског мора између Макаоа и Сикјанга.

Најчувенија од свих је била Ми Чинг, која је у првој половини прошлог столећа постала једини командант огромне флоте од 600 цунки са 70.000 морнара и бораца. Из свих поморских околности излазила је увек као победник. То јој је омогућило да као равноправан противник преговара са кинеском царском владом и приликом предаје своје армије прими највише почасти. Сви њени официри постали су „часни“ грађани и добили високе положаје у државној и друштвеној хијерархији.

А она је у народној машти постала митска личност. Имала је шест ескадри у дугиним бојама а њених 70.000 морских демона, украшених златом, свилом и драгим камењем седали су за царске трпезе и пљачкали богатства али су били исто тако спремни

Кинескиња Ми Чинг са својих 70.000 наоружаних људи и 600 цунки, годинама је била страх и трепет по далекоисточним морима. Иако непобеђена предала се са својом огромном армијом кинеској царској влади

да се данима хране пацовима и гусеницама.

Нико од њених људи није имао кућу на суво. Живели су увек са оружјем на готово у цунки која им је била дом и где су њихову судбину делили и њихове жене и деца.

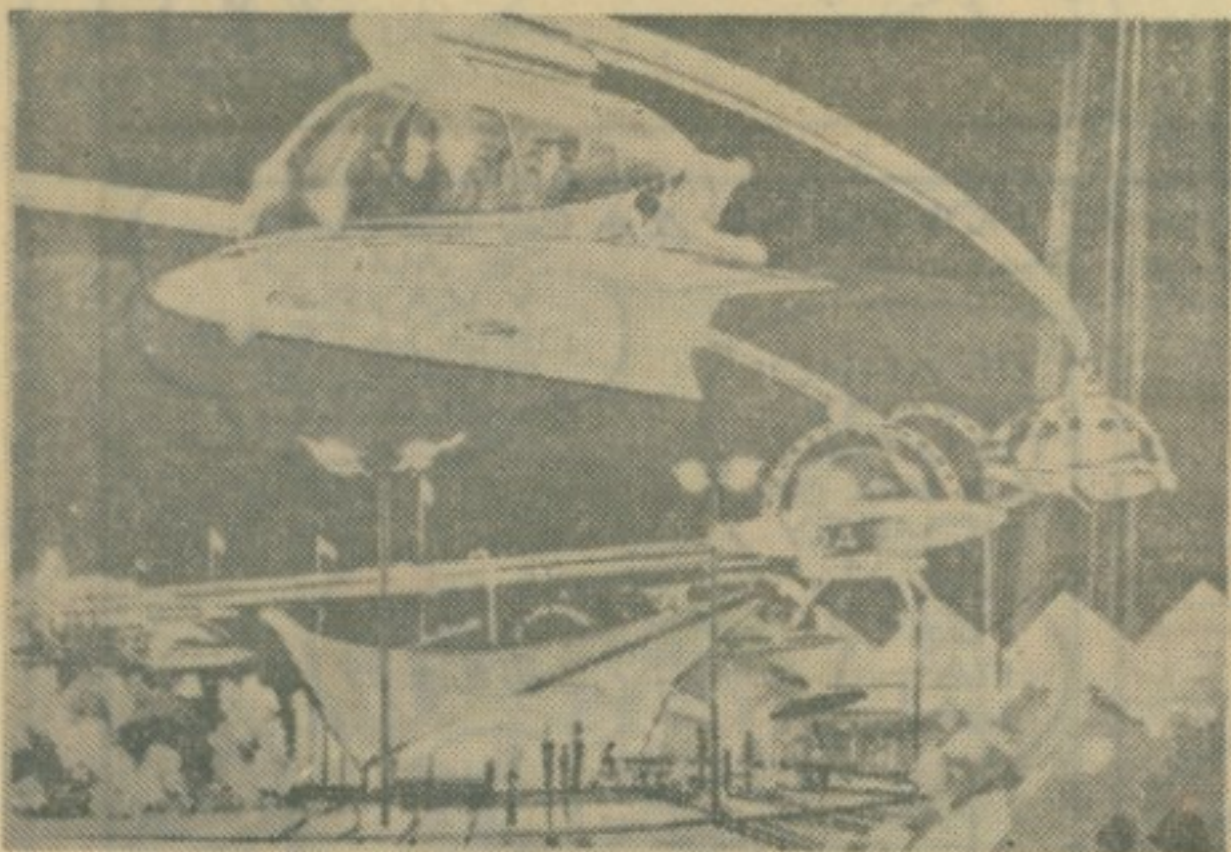
У младости Ми Чинг је била удата за пирата Чинг Јиа који је почетком 19. века после низа поморских победа створио огромну флоту од 600 дрвених цунки. Пошто није могао сам да командује, поделио их је у шест ескадри: Плаву, Црвену, Зелену, Жуту, Црну и Белу, и поверио их спретним командантима који су дејствовали независно је-

дни од других. Али они су се у невољи увек уједињавали. Када је он у једном страхови-

лог Чанг Паоа и почела га ва спитавати. Необично жив дух истакла га је над другима а

ИЗЛОЖБА — XXI ВЕК

ЈЕДНОШИПСКА ЖЕЛЕЗНИЦА ИМА ПЛАТФОРМЕ ЗА УКРЦАВАЊЕ И ИСКРЦАВАЊЕ А ПРЕВОЗИ ПОСЕТИОЦЕ ДО ГЛАВНИХ ДЕЛОВА ИЗЛОЖБЕ

Цео изложбени простор надвисиваће 200 метара висока кула која је већ добила назив „Космичка игла“. На горњој кружној платформи налазиће се ресторан који ће се окретати око осовине — сваког сата по једанпут. Тако ће гости, не напуштајући седиште за столом, моћи да разгледају пространу панораму из птичје перспективе. За време звезданих ноћи имаће утисак да лагано плове васионом.

„Космичка игла“ одиграће улогу симбола. Она ће „водити“ посетиоце преко прага који дели наше и наредно столеће. Због тога ова изложба, која се отвара у Ситлу 21. априла 1962. и траје до 21. октобра, носи назив „21. столеће“. У САД се сматра да ће она привући преко 10 милиона посетилаца.

Ова изложба би требало да нам, отприлике, прикаже визију будућности, али и резултате науке у прошлости.

На непуна два километра од центра Ситла, града са милион становника, изложба ће заузети око 30 хектара. На простору од 37.000 квадратних метара подићи ће се грађевине које се неће рушити а на 32.500 квадратних метара привремени павиљони. Науч-

Међународна изложба посвећена XXI веку одржаће се од 21. априла до 21. октобра у Ситлу, у држави Вашингтон. На изложбу су позване 84 државе

терији, простору, сазвежђима, појасевима космичког зрачења, итд. Биће изложени и сви велики пројекти о васионским бродовима и међупланетарним станицама.

Назив трећег одсека је „Унутарње дејство основних закона“. У њему ће се излагати најновија научна открића о кретању, гравитацији, електрицитету и магнетизму, о светлости, атомима, електронима, топлоти, релативитету и о теорији кванта.

У четвртном одсеку — „Дух науке“, говориће се о принципима којих појединац треба да се држи на путу научног сазнања. Посетиоци ће моћи да присуствују научним

опитима, а негде и сами да их врше.

Најзад, у одељењу „Границе науке“, показиће се какве све користи можемо очекивати од будућих научних истраживања.

Ова изложба учиниће велику услугу многим посетиоцима, јер ће дати одговор на врло велики број још непостављених питања. Но тек у „Колосеуму“ посетилац ће се наћи обема ногама у 21. веку.

„Колосеум“ ће се подићи на парцели од 3,4 хектара, уздигнуто 35 метара. Изложбе не просторије биће велике 15.000 квадратних метара. У њему ће се наћи, између осталог, покретна макета чији пречник износи 23 метра, која ће представљати „град сутрашњице“, са стамбеним зградама, школама, болницама, парковима итд. Све су земље позване да израде равне апарате који ће се вероватно употребљавати у 21. веку, али треба тако да су начињени да се посетиоци сами њима служе.

На светској изложби у Ситлу свака држава ће имати свој павиљон.

Вагони који се крећу по једној шини превозе посетиоце из центра Ситла до изложбе за свега 96 секунди а та раздаљина износи 1,6 километра. Обезбеђен је простор за паркирање 17.000 аутомобила. Брзи једношипски железнички систем такозвани монореј илустроваће брзи транспорт будућности.

Посетиоци који прелазе из једног „света“ у други, шетају „Булеварима светова“ — мрежом улица и авенија у којима се налазе базари, барови, ресторани и разне продавнице.

Између булеварова посетиоци улазе у неку врсту унутрашњих дворишта, где могу видети разне игре, свечаности, тргове и друго. У средишту изложбеног простора булевар се стапају у велики трг, назван „раскрсница светова“, где посетиоци могу да застану, освеже се и уживају у панорами целе изложбе.

Тај догађај је означио крај јединства најмоћније пиратске флоте у историји. О По Та није више имао образа да изађе Ми Чинг на очи. Његова флота се нашла између чекића и наковња: с једне стране су биле моћно наоружане цунке мандарина а с друге ескадре Ми Чинг. У тим тренуцима очајања пала му је на ум идеја која сведочи о његовим изузетним дипломатским способностима. Он се дивним китњастим писмом у коме је свака реч одисала мирисом цвећа и покајањем, обратио царској влади нудећи предају своје флоте. Император је са радошћу прихватио понуду и показао сву своју умереност и разбојнички пиратски дух.

Пиратима је опростио њихова недела и примио их за равноправне поданике својих осталих грађана. Веровао је да ће овим привући и остале пирате.

После овог издајства Ми Чинг је била бесна, али је сјајан пријем који је пирати-

ма приредио император учинио на њу дубок утисак. Убрзо је и она предложила предају целе своје флоте са 70.000 гусара и морнара. Прва фаза преговора вођена је у делти Сикјанга. Гувернерова цунка и пратеће једрилице примљене су са великим почастима. Оркестри су трештали на све стране, испаљене су стотине салви а густ дим се дизао високо у небо. Гувернер је пак био на опрези; толика почит му није мирисала на добро — веровао је да неће извући читаву главу.

Међутим, опасност која му је претила била је сасвим друге врсте. Чим је угледао Ми Чинг, заљубио се у њу. Мудра жена је међутим искористила његову слабост да би издејствовала што повољније услове.

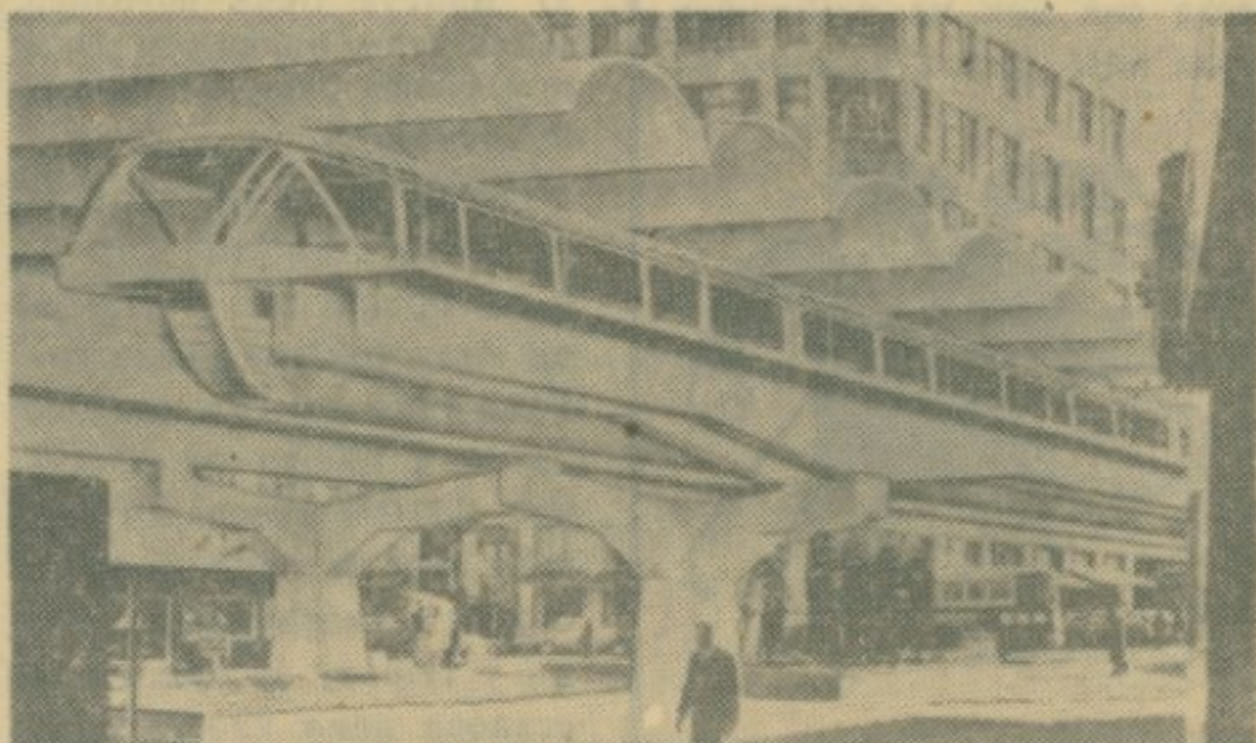
Преговори су се већ ближили крају када је гусарски извидник приметно како им се приближава ескадра брзих и одлично наоружаних цунки. Ми Чинг је помислила да јој је гувернер спремио клопку, па је одмах прекинула преговоре и отиснула се према широком мору. Цунке су у ствари припадале Португалцима из Макаоа којима није ишао у рачун споразум између царских мандарина и гусарске краљевце.

Гувернер је био двоструко очајан: измакао му је сјајан дипломатски успех и лепа жена. Министри су започели права политичку офанзиву да би поново успоставили дипломатске контакте.

У таквим условима Ми Чинг се понашала као прави шеф државе: пристала је на доновне преговоре али се борила да за своје пирате издејствује што часније услове предаје.

Тако је четрдестих година прошлог века кренула према Кантону бескрајна змијолика поворка. Ми Чинг је показала пуно поверење у царску реч, док су многи пирати роптали пред неизвесношћу како ће их царска влада примити: да ли ће их извести пред суд или им одмах посећи главе на главном градском тргу.

Кантон је дочекао 70.000 пирата и чланова њихових породица достојанствено: ћутањем али и са симпатијама. Хиљаде људи су имали сузе у очима — непоштедни рат између царске владе и гусарске „царице“, који је трајао више од две деценије, био је окончан. Ми Чинг се после неколико дана венчала са гувернером.

СТАНИЦА У СИТЛУ С ЈЕДНИМ ВОЗОМ ОД 4 ВАГОНА ЗА 450 ПУТНИКА

БИЛКЕ МЕСОЖДЕРИ

Минијатурна росуља или росна трава је биљка месождер. Она распростире своје округло и длакаво лишће по блатњавом тлу. Због капи течности сличној својој малој капљици росе, која се налази на свакој длаци ове биљке она је и добила своје име.

Само, ова кап „росе“ је невероватно лепљива и не испарава у току дана. Ако се неки инсект залепи за њу мора ту и да остане. Длаке се одмах повијају ка средини листа и на тај начин затварају плен чији се меки делови растварају соковима из лепљиве течности. Кад биљка „свари“ инсекта длаке се у справљају и тако одбацују његове тврде и неупотребљиве делове. После овога биљка је опет спремна за други „обед“.

Непентеси (азијски шиб) су такође биљке месождери. Њи

хови листови се завршавају малим проширењем упола напуњеним водом у коме се необазриви инсекти даве.

Мухоловка расте у америчким барама. Врхови њеног лишћа имају облик вилице. На свакој половини ове „вилице“, која је у ствари права клопка, налази се неколико крутих длака. Када неки инсект додирне једну од ових длака, вилица се одмах склапа. Инсект је тако затворен и клопка се не отвара све док биљка не поједе инсекта.

ЗРНА ЗНАЊА

Зеца трчи испред лисице а жаба испред зеца.

Лабуд лети после снега а гуска после кишне.

У недостатку колача добар је и хлеб.

Пера краше пауна а знање човека.

Јабука има много пријатнији укус кад баштован није ту.

Овце без пастира не чине стадо.

ТЕТКА КОЈА ПРИЧА БАЈКЕ

Родитељи ученика и ученица у немачком граду Франкфурту не чуде се више кад им њихови малишани кажу: „Данас по распореду трећег часа имамо причање бајки“.

Пре неколико година учитељица Роз-Мари Цајнеке предала је начелнику за просвету града Хамбурга молбу да буде постављена као приповедача бајки. На њену велику радост, а и изненађење, молба је била прихваћена. Мада је званично била додељена једној одређеној школи, задатак јој је био да обилази све школе у Франкфурту и да тако, кроз бајке, отвори дечацима и девојчицама врата која воде у свет књижевности.

Данас је ова жена, скромно обучена, средњих година, радо виђени гост у свим школама. Али, у самом почетку она је морала да савлађује многе препреке. „Бајке — само нам је још то требало!“ — говорили су јој управитељи и директори основних и средњих школа. Многи од њих у почетку су јој дозвољавали само приступ у најмлађе разреде. Али, отпор је постепено попуштао јер је благотворни утицај причања бајки на дисциплину у школи био очигледан.

„Тетка Бајка“ — тако је зову ђаци — има глас који

У многим школама у немачком граду Хамбургу уведени су часови причања бајки и легенди

делује умирујуће и ствара чуда као какав чаробни прут. Деца нису мирна и пажљива само на њеном часу, већ и на свим осталим часовима, пре и после њега.

— Доживела сам много пута — каже она — да су деца која су дошла на час с намером да ометају наставу већ после прве бајке постајала мирна као бубице. Долазила су после редовно на све моје часове, па су ме чак заустављала на улицама и молила да им нешто испричам. Причање бајки је право чаробно средство: оно буди у деци машту и подстиче њихове стваралачке снаге.

На часовима причања бајки многа деца чији су родитељи сувише запослени да би сами задовољили дечју жељу за причама нашли су у „тетка Бајки“ топлину коју иначе пружа само крило мајке или

НА НАЈОМИЊЕНИЈЕМ ЧАСУ

баке. Јер, на њеним часовима бајки не седе укочено, сваки у својој клупи, већ се окупе око ње и поседају како им је најудобније.

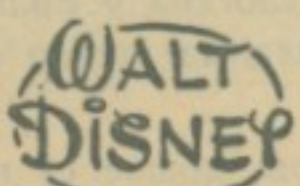
У почетку је Роз-Мари Цајнеке читала деци бајке. Али, она је брзо осетила да читањем не може везати дечју пажњу и зато је прешла на причање.

— Јер само на тај начин — каже она — реч допире до других и добија свој прави смисао.

Број прича и бајки који „тетка Бајка“ зна напамет готово је немогуће навести. Она може да прича дан и ноћ исцрпљен. Њој су познате бајке и легенде свих земаља

и свих народа и ту своју ризницу она стално допуњава.

После основних школа дошли су на ред гимназије и друге средње школе. Данас се све оне отимају о „тетка Бајку“ и грабе се за што већи број њених часова. Она нарочито радо одлази у учитељске школе да би будуће васпитаче научила како деци треба причати бајке. Од пре извесног времена „тетка Бајку“ су почели позивати клубови и домови пензионера. Старици и старице с нестрпљењем очекују њен долазак и многи од њих тврде да је час који проведу с њом најбољи одмор. Док њу слушају они заборављају све тегобе, неправде и разочарања које им је нанела старост.

ПРИЧЕ МАЈКЕ ГУСКЕ

АНЕГДОТЕ

НИЈЕ ЛАКО С МУДРАЦЕМ

Једном приликом Волтер је био гост код Фридриха Великог. Пре но што је сео за сто, крај узео од Волтера кашику и рече:

— Нека је проклет сваки онај ко не поједе своју супу!

После узалудног тражења кашике, Волтер узео парче хлеба, издуби га и служећи се њим као кашиком, хућећи поједе супу. Кад је завршио, он рече:

— Нека је проклет сваки онај ко не поједе своју кашику. И с великим уживањем поједе свој хлеб, док су се остале званице слатко смејале.

ПРОВИНЦИЈАЛЦИ

— Ви, људи из Мисурија веома сте добри, али сте велики провинцијалци — рекао је једном неки Њујорчанин Марк Твену.

— Провинцијалци? — наругушио се Твен. — Напротив. Нико у Њујорку не зна ништа о Мисурију, али сваки у Мисурију зна све о Њујорку.

УОБРАЖЕНОСТ

Енглески позоришни редитељ Херберт Бирбом Три ангажовао је једном неког младог глумца који је после сваке добро одигране улоге и аплауза публике постајао све уображенији и надувенији. Једне вечери када је после дуготрајног аплауза којим га је публика наградила за добру глуму у некој новој драми млади глумац, високо дигнуте главе и не гледајући никога, нестало у својој гардероби, на улици се догодила нека експлозија од које се затресло читаво позориште. Редитељ Три, коме је глумчева уображеност већ почела да иде на нерве, узвикну у том тренутку:

— Небеса! Експлодирала му је глава!

ПРОСТО — СЛОЖЕНО

Једном приликом познати светски математичар и научник Алберт Ајнштајн сrete једну познаницу и она га замоли да јој се јави телефоном на број, који је по њеном мишљењу врло компликован: 24-361.

— Ништа то није компликовано — рече једноставно Ајнштајн. — То је два пута дванаест — 24 — и 19 на квадрат — 361.

ОДГОВОР СА УЗДАХОМ

Једно вече познати пијаниста Артур Рубинштајн и његов импресарио Ники Голдшмит возили су се таксијем, кад се шофер обрати Рубинштајну:

— Мислим да вас познајем, господине, рече он. Нисте ли ви можда познати музичар?

— Јесам, одговори одмах пијаниста. Ја сам Артур Рубинштајн.

На то се умеша Голдшмит: — Зашто нисте пустили да погоди ко сте ви? — Зато, рече Рубинштајн са уздахом, ако то не кажем сви мисле да сам ја Леополд Стоковски.

МИ КОМЕДИЈАШИ

За време гостовања Саре Бернар у Њујорку један проповедник-квекер назвао ју је у својој проповеди „вавилонском блудницом“.

Сутрадан Сара је проповеднику послала следеће писамце: „Драги колега, зашто ме нападаше? Ми комедијаша треба да живимо једни с другима у слози.“

МОРАМ ДА ПИШЕМ

Искрен разговор чувеног драмског писца Тенеси Вилијамса са америчким публицистом Џоном Стјурдевантом

ТЕНЕСИ ВИЛИЈАМС

Размажена публика Бродвеја занемела је када се на позорници прикажио најновији комад Тенеси Вилијамса: „Слатка птица младости“. У том комаду истакнуто је много негативних људских особина: уцена, завођење, склоност наркотицима, понижавање људске личности и тако даље. Ето, тај круг оног рђавог — главна је тематика Вилијамса: оно вечно људско издајство људскога.

Критичари му пребацују да рије по ђубрету како би створио занимљиве комаде, да анализира своје властите особине и придаје их личности својих комада. Вилијамс је један од писаца које час

дижу у облаке, а час их бацају у праšину. Ипак, он је за 46 година свог живота написао неколико комада који су имали изванредан успех. То су: „Стаклена менаџерија“ (1945), „Трамвај назван жеља“ (1947), „Мачка на уснијаном лименом крову“, „Тетовирана ружа“ и „Изнаенада прошлог лета“. Ови комади познати су са позорнице, филмског и телевизијског екрана. Његове јунаке одлични су креирали велики глумци: Марлон Брандо, Ана Манијани и Кетрин Хепберн.

Страх од сиромаштва

— Много се говорило о милионима које сам зарадио на Бродвеју — каже писац.

— У ствари ја не зарађујем више од 200.000 долара годишње.

Вилијамс пати од разних комплекса: од страха, од сиромаштва, срчаних напада, разних фобија, а уз то много пије.

Психијатри који су га посматрали мисле да све то долази од претераног напора приликом писања, па су му препоручили да престане, али он их не слуша.

— Не могу, а да не пишем. Лекар је покушао да ме задржи разним терапијама, али ако ме је он позвао за осам сати ујутру, сам устао у четири сата и писао. Морам да пишем...

Писац је стидљив, растресен и не воли сусрете са страним лицима. Све те своје особине пренео је и на личности својих комада.

Вилијамс је рођен у једној породици са југа. Отац му је био трговачки заступник. Кад је Тенеси имао 12 година, породица се преселила у Сен Луис.

— То је био несрећан подухват — прича писац. — Ни ја, ни моја сестра нисмо могли да се привикнемо животу у граду средњег запада. Деца у школи су нас исмењивала због наших јужњачких навика и говора. Увидели смо да

постоје две врсте људи: богаташи и сиромаси, а ми смо спадали у оне друге. Помагао сам мојој сестри да удесимо њену собу. Заједно смо почели да правимо збирку малих стаклених фигурица. Ова успомена је повод мом комаду: „Стаклена менаџерија“. У 14. години приметио сам да ми писање пружа невероватно задовољство, јер сам тада заборављао на време у коме сам живео. Деца суседа подружљиво су ме звала „Сиси“, а мој отац звао ме „мис Ненси“, пошто сам више волео књиге него лопту, а према женским члановима моје породице имао сам нарочито нежна осећања.

Увек сам

Кад је Вилијамс имао 16 година, једне новине су објавиле његову прву причу.

Две године је студирао на универзитету у Мисурију. Ове године он назива „жива смрт“. Један од узрока тог схватања био је тај што отац његове девојке није дозволио да она студира на истом факултету. После две године он је напустио универзитет, на велико очајање своје породице. Отац му је нашао посао у фабрици ципела.

Био сам највећи неспретњаковић! — сећа се писац. — Ипак сам ту издржао 3 године.

У то време његова сестра почела је да показује знаке душевног слома. И Тенеси се разболео, напустио је посао и отишао на универзитет у Ајови. Завршио је факултет и почео живот „путујућег певача“. Путовао је кроз целу земљу: био је лифтбој, контролор у биоскопима, момак у робној кући и најзад келнер у бару њујоршке уметничке четврти Гринвич вилеџ. Успут је писао позоришне комаде, а кад је скупио мало новца, онда је купио возну карту и отишао даље.

Сценарио за Холивуд

Најзад је Вилијамс добио награду од 100 долара за четири једночинке. Један од чланова комисије био је одушевљен његовим талентом и о томе је причао једном бродвејском агенту. У ствари, тај агент је била жена: Одри Вуд, која му је изразила да добије 1000 долара из фонда Рокфелера. Она му је помогла да и његов први комад дође на позорницу. То је био комад „Борба анђела“, који је 1940. год. био приказан на једној бостонској позорници. Публика је извиждала комад. — Никад више нисам имао прилике да видим тако огорчену публику. Увидео сам да се секс и религија не могу мешати.

Ипак му је и ова негативна слава помогла. Поново је добијао новчане награде и најзад закључио са Холивудом уговор као писац сценарија. Тако је за неколико месеци постао од контролора у биоскопу са платом од 17 долара недељно, аутор код „Метро-Голдвин Мајера“ са 250 долара. Добио је налог да напише дијалог за један филм са Ланом Тарнер. Међутим, глумици се његове реченице нису допадале. Он се повуче на неколико недеља и написа „Стаклену менаџерију“. Успех овог комада био је парадоксалан. Десет година писао је без икаквог одјека, а изнаенада је постао

славан. Он је ову славу сматрао катастрофом. Био је увређен што за 10 година нико није ценио његове способности. Сада је изгубио поверење у публику. И отац му је приредио разочарање. До тада није хтео да зна за сина, а кад је постао славан, одмах је дојурно да види сина и његов комад. Вилијамс није хтео да га прими.

На врхунцу славе морао је у болницу на операцију ока. Ту, лежећи у мраку, сетно се доба кад је живео као келнер у Њу Орлеансу. Сетно се како је из своје собице видео како пролазе два трамваја, један са натписом „Дезир“ („Чежња“), а други „Семитри“ („Гробље“). Ова симболика га је подстакла да напише комад „Трамвај назван жеља“. Он је у тесној собици саставио полулуду жену увеле лепоте и фабричког радника. Формирао је сцене од којих је Бродвеј изгубио дар говора. Он лично сматра овај свој комад најбољим делом.

Слава преко ноћи

У доба кад је писао „Менаџерију“ мислио је да ће умрети. Операција ока повукла је за собом и нервни слом. Веровао је да је то последњи комад који пише. Добио је „Пулицерову награду“, највишу награду за литературу Америке. Марлон Брандо је својим улогама у Вилијамсовим комадима стекао светску славу.

Са славом, дошле су и легенде које су се препричавале о њему. Многи су називали његове комаде „дрљавим“ и тврдили да се ту приказују само његове негативне стране.

Други су увидели његов велики дар и његову самилост којом приказује порочне личности. Он лично каже за своја дела:

— Покушавам да покажем да су храброст и стрпљење највеће способности људске природе.

ВЕЛИКА ИНДУСТРИЈА У МУЗИЦИ

Енглески драматичар Џорџ Бернард Шо написао је писмо 1948. године једном познанику који му је предложио да од његовог „Пигмалиона“ начини музичку комедију: „Најстроже забрањујем такву непристојност! Ако није довољна музика речи у „Пигмалиону“, ви огледајте свој музички таленат на нечем другом“.

Ускоро затим Бернард Шо је умро. Његови наследници нису се сагласили са том „непристојношћу“: створена је музичка комедија: „Мај ферледи“ („Моја дивна дама“) која се и данас приказује у целом свету. „Лонг-плеј“ плоче са оригиналним извођењем ове комедије на Бродвеју постале су „најзлатније“ од свих златних плоча.

Једно је сасвим тачно — да су Шоови наследници у Енглеској примили досада 1 милијарду и 500 милиона динара на име ауторског хонора. Наследници су нико други него Британски музеј, Краљевак уметничка академија и Ирска национална галерија. Они који су финансирани извођење на Бродвеју зарадили су 8 милијарди динара, а инвестирали свега 400 милиона динара. Плоча је продато три и по милиона, што одговара приходу од око 15 милијарди динара. Овако апсолутан рекорд у историји грамофонских плоча, донео је наравно и „златну плочу“.

Осим тога у целом свету је снимљено још 30 плоча са по неким мелодијама из ове оперете. Тако је Шо, ирски подружљивац, доспео као „писац текста за шлагере“ у сјајно друштво, у исту „ложу“ поред Луиса Армстронга, Јехуди Мењухина, Елвиса Преслија, Фреда Бертелмана, Ро-

ко Гранате и Ерика Каруза. И принцеза Грација Патриција од Монака, односно Грејс Кели, члан је ове „златне ложе“. Она је певала са Бинг Крозбијем љубавни дует из „Верне љубави“ и плоча је продата у неколико милиона примерака.

Почетком 1961. године предата је Виктору Силвестеру, старом мајстору енглеске музике за игру, платинска грамофонска плоча у знак признања за 30 милиона продатих његових плоча. Платинском плочом награђен је и

Индустрија грамофонских плоча издано дели и друга пригодна „одликовања“: Шарлу Тренеу „Златан шешир“, Тину Росију „Златну гитару“, Вилу Глахеу „Златан акордеон“, Фреду Бертелману и Роко Гранати „Златног

пса“ за „звезде“. Јан Клеупера и Марлен Дитрих су витезови француске Легије чести. Црначка певачица Марион Андерсон и цез-пијаниста Дејв Брабек су почасни доктори музике. Вико Торизани проглашен је „Витезом грамофонских плоча“, Мич Милер је за „Мост на реци Квај“ постао почасни шериф Тексаса. Фреди Квин има неколико „златних лавова“.

Виолиниста Хелмут Захарас на своју жалост нема још ни једну „златну плочу“ али има и других чувених умет-

Бинг Крозби, чији је шлагер „Бели божић“ распродат у 12 милиона примерака. Поред тога он има данас већ 17 златних плоча јер је по свету распродано 40 милиона грамофонских плоча са његовим гласом. Он је био краљ у царству шлагера све док га са престола није збацио Елвис Пресли.

Некадашњи возач камиона из Тенесија, Присли, апсолутно тријумфује на тржишту грамофонских плоча данашњице. У његовој кући на зидовима висе 23 златне плоче, као доказ признања за 65 милиона грамофонских плоча, односно промет од око 100 милијарди динара.

Наравно овим нит није прекинута — и убудуће ће се делити одликовања звездама грамофонских плоча. Међутим, постоје и друга одлико-

ника који је нису стекли. На пример: Петер Краус, Коњи Фробес, Ралф Бендикс, Катарина Валенте. Нико од њих није још успео да пређе границу милиона плоча, него су стигли негде до 750.000 плоча. А треба знати да је за златну плочу везан не толико квалитет колико квантитет. Важно је да шлагер има прођу па ма и не био „златан“.

ФАНДАНГО

Андалузија се сматра као колевка шпанског музичког фолклора. Одатле води порекло и сада омиљена шпанска народна игра фанданго. Уз пратњу гитаре и кастањета, каткад и бубња (пандеро) сличног малом добошу украшеном по рубу прапорцима у који се удара дланом а носи се на трбуху обешен врпцом око врата — парови играју фанданго у брзом 3/4 такту. Уз игру се и пева обично каква лирска песма са строфама од пет до шест осмераца у којој се један стих понавља као рефрен, али у друкчијем ритму од читаве песме.

Вештији певачи, обично већ извежбани људи из народа из двајају се из групе и тада импровизују песму или само неке већ старе и познате стихове прилагођавају тој прилици. Њихову песму под именом фламенко, са наглим изменама ритма остали парови прате скандирањем-пјескањем.

У неким градовима и покрајинама Шпаније познате су варијанте сличне фандангу које се зову гранадина, малагења, рондења. У Португалији се игра фадо (fado) такође уз песму и пратњу гитаре. Фанданго је из фолклора прешао у праву уметничку обреду. Немачки композитор Кристифор Вилибалд Глук је неке његове ритмове укломповоао у свој балет „Дон Жуан“ а Моцарт у своју оперу „Фигарова женидба“. Мање прерађен, више у својој оригиналној фолклорној фор-

ми, фанданго је увео руски композитор Римски Корсаков у свој „Шпански капричо“ а Ерико Гранадос, Шпанац пореклом, дао га је на лирски

начини у свом клавирском ремек-делу Goyescas, у коме тонски дочарава сликарске визије свог земљака Франциска Гоје.

ОМЛАДИНА И ЊЕНИ ЛИСТОВИ

Књижевни часопис »Даница« био је први српски изразито оmlадински лист. Његови сарадници били су и Змај, Ђура Јакшић, Лаза Костић и Јаша Игњатовић

У својој последњој фази покрет романтичарског заноса српске омладине трајао је више од једне деценије. Омладина се припремала за велику улогу ослобођења потлачених делова нашег народа, за његов културни препород и за ново место у историји српског народа. Био је то један од најплоднијих периода у делатности наше омладине започет већ 1848. године а завршен негде око 1871, пун напредних идеја свог времена које су коначно уобличене мислима Светозара Марковића.

У том раздобљу излазили су многи листови који су служили развоју оmlадинских идеја: од оних романтичарских па све до марксистичких које је заступао Светозар Марковић и његови другови, унесећи у политички живот српског народа савремене наоре и упућујући га у нови ток живота.

Први изразито оmlадински лист био је књижевни часопис »Даница« који је у Новом Саду 20. фебруара 1860. године покренуо брат Ђуре Даничића Ђорђе Поповић, познат под надимком »Даничар«. Појава тог листа представљала је за своје време велику новину. »Даница« је штампана новим Вуковим правописом, који је у то време у Србији још био забрањен и била углавном намењена женском свету и »лепој књижевности«.

Приход од часописа је био одличан: у првој години 400 форината чисте добити, што је употребљавано за хонораре писцима. »Даница« је била први српски лист који је стално награђивао своје сараднике плаћајући до 40 форината штампани табак »изворних песама или приповедака«. Већ 1861. лист је имао хиљаду претплатника, из са-

мог Београда око 200, а из Панчева, поред многобројних осталих места, око сто.

Сарадници су били најугледнији српски писци, »цвет српске књижевности«: Јован Јовановић-Змај, Ђура Јакшић, Јован Илић, Лаза Костић, Јаков Игњатовић и други. Појављивали су се и радови хрватских књижевника, а преводи из страних књижевности су пажљиво одабирани.

»Даница« је била најомиљенија међу млађима и женским светом. Забележена је анегдота о некој младој девојци из Српског Итебеја, која је на самоти тражила да пољуби »Даницу« где је за време живота налазила толико »духовне насладе и уживања«.

По својим прилозима, по свом карактеру »Даница« и данас представља један од најбољих извора за познавање расположења, књижевне и идејне оријентације оног периода који је у српском културном животу назван »Оmlадином«.

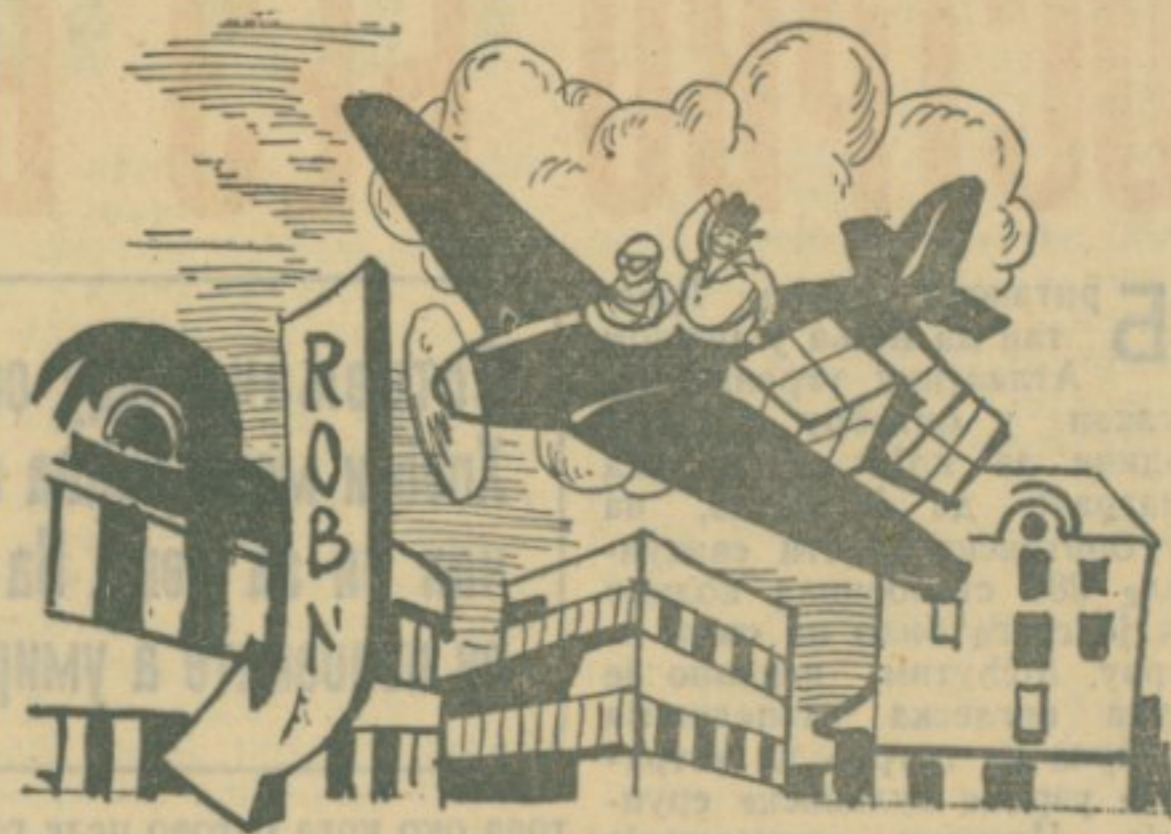
Још за време излажења »Данице«, а престала је 1871. појавили су се и други оmlадински листови, од којих су

неки кратко излазили, а други опет читаве деценије и надживљавади своје оmlадинске покретаче.

»Матица« је покренута 1865. године (излазила до 1870.). У њој се својим знаменитим идејно-програмским чланцима о новим правцима у српској књижевности први пут јавио Светозар Марковић и тако »уздрмао све догађање старе литерарне позиције«. Књижевни часопис »Вилу« (1865 — 1868) уређивао је будући велики научник Стојан Новаковић, а »Јавор« је, касније у сасвим другом духу уређиван, излазио још неколико деценија. Српска омладина у Пешти издавала је »Преодницу« (1869), а лицејска у Београду »Лицејку« (1862 — 1864). У Новом Саду Емил Чапра је 1860. године покренуо лист »Словенка«, са претежно словенским програмом. И тако редом, све до »Младе Србадије«, последњег најизразитијег и најзначајнијег оmlадинског листа (1870 — 1872) у коме је започела идејна борба кроз написе либерално-демократског правца једног дела омладине и новог учења које је борбено заступао Светозар Марковић са својом групом.

Још од почетка »Млада Србадија« је одлично примљена: први бројеви ишли су у 2.000 примерака, више но иједан српски часопис пре њега. Лист је излазио у Новом Саду али га је гушила цензура и у Аустрији и у кнежевини Србији, где је била гора »него и у папиним државама« — како се у оно време међу оmlадином говорило.

»Млада Србадија« је представљала врло значајан прилог за упознавање продирања нових идеја Светозара Марковића које су на крају победиле у великом оmlадинском покрету.

1001 ИДЕЈА ЗА СНАЛАЖЕЊЕ

Велике робне куће са самоуслугом се на све могуће начине довијају да привуку купце. У ту сврху организују се разне лутрије, вашари и друге атракције које треба да заголицују купце и наведу их на куповину.

Тако, на пример, једна фирма у граду Помона у Калифорнији, да би повећала продају, омогућује сваком купцу који пазари робу за више од пет долара, да бесплатно лети авионом изнад града.

У Барлингтону се организује карневал прехране производа: бесплатно се деле сендвичи, јаја, кафа, кекс и други артикли. Сваких пет минута на једном месту који уместо бројева има различиту робу, појављују се артикли које посетиоци добијају бесплатно.

Сличне системе користе многе самоуслуге у Сједињеним Државама — да би малим атракцијама и ситним поклонима намамиле купце и кроз повећан промет оствариле што веће гажовала фотографа који неопажено снима посетиоце чије се слике после измислиле 1001 начин за пројектују на зиду. Сваки

посетилац који себе препозна добија бесплатно робу за пет долара.

У Индијанополису врбују купце помоћу алармног звонцета које стоји поред свих каса. У тренутку кад оно зазвони купац који пуким случајем баш тог тренутка плаћа благајници до бија сву купљену робу бесплатно, а она може да стаје и више од 25 долара.

»Ко купи шест артикала, седми добија бесплатно« — то је парола коју је иста фирма једна самоуслуга у Атланти. Разуме се да је фирма ипак ограничила број артикала који се деле бесплатно.

Сличне системе користе многе самоуслуге у Сједињеним Државама — да би малим атракцијама и ситним поклонима намамиле купце и кроз повећан промет оствариле што веће гажовала фотографа који неопажено снима посетиоце чије се слике после измислиле 1001 начин за пројектују на зиду. Сваки

МАЛО СМЕХА

БЕЗ РЕЧИ

БЕЗ РЕЧИ

— СТАНИТЕ!

— ИЗГЛЕДА ДА ЈЕ МОРЕ БИЛО ВРЛО НЕМИРНО.

САМО С ДЕЦОМ

У Њујорку постоји један зоолошки врт намењен искључиво деци. Одрасли има-

ју приступ у њега само као пратиоци деце. Али, како је овај врт нарочито лепо уређен многе одрасле особе желе да га посете. Неки довитљиви мали Њујорчани направили су од тога добар посао. Наиме, они пристају да уведу у врт одрасле особе без деце као своје пратиоце, али за то захтевају одређену награду: кесу печених кикирикија или порцију сладоледа.

ОСТРВО БЕЗ БОЛЕСТИ

Британско острво Тристан да Куња у јужном Атлантику угрозио је вулкан у октобру прошле године за који се до сад сматрало да је мртво, па су британске власти евакуисале 284 становника колико их је свега било на овом острву. Међутим, недавно је једна енглеска експедиција кренула на острво да истражује узроке вулканске ерупције. Чланови експедиције нашли су на острву велика стада стоке и јата пингвина. Становници овог острва који сада живе у Енглеској упорно траже да се поново врате у свој крај. Није ни чудо, јер је ово острво названо острво без болести. Овде ћемо изнети неколико података о тој занимљивој појави.

Још од прадавних времена поморци су се бојали овог ос

Острвљани једу само рибу и кромпир. Хлеб и месо права су реткост, млека нема чак ни за децу. На овом острву болести су непознате а умире се само од старости

трва око кога готово целе године непрекидно бесни бура.

Наизглед сасвим непријатељско и негостољубиво: са обалом црном од вулканске прашине, кућама од камена као пркосним тврђавама, крчљавим зеленилом и 2.060 метара високом вулканом који је после дуге паузе ових дана прорадно — острво Тристан да Куња је једно од најусамљенијих острва у светским морима. Удаљено је 1.320 миља југозападно од

Свете Јелене и 1.550 миља западно од Рта Добре Наде. У целој тој острвској групи поред њега су још и острва Гу, Инкесибл и Најтингел.

Нико не би водио рачуна о „Тристану“ да већ 140 година не влада о њему мишљење као о најздравијем острву на свету. Лекари и стручњаци за исхрану из Европе и Америке испитују већ десетињама и њега и његове становнике да би открили тајну њиховог изврсног здравља. Људи ту је ду само рибу и кромпир а некипут немају ни то. Због сурове климе поврће врло слабо успева, а на заклоњеним местима само понекад јабуке и брескве. Велика реткост су брашно, хлеб, бутер, месо и зачини јер се они увозе.

И поред те једноличне исхране становници овог острва просто „пуцају од здравља“. Они не знају ни за болести срца ни за реуматизам, иако тамо има великих падавина, ни за поремећај крвотока, а и живчане болести, рак и шехерна болест уопште не постоје. Инфективне болести јављају се само ако их прене се посада са страних бродова.

Деца дивно напредују: иако без млека, нису ни рахитична ни шкрофулозна. Осамдесето годишњаци су још снажни и способни за рад и често имају крвни притисак као младићи. Не пате ни од болести зуба иако не знају ни за четкицу ни за пасту, него их само с времена на време очисте крпом натопљеном у сланој води. Умиру по правили само од старачке слабости или несрећним случајем.

Острво су 1506. године открили Португалци, а Холанђа

ИЗБЕГЛИЦЕ ПОСЛЕ ЕРУПЦИЈЕ

ни (1643) и Французи (1767) покушавали да проуче. Поморци су ту сакупљали коже морских паса и риба џејтин. Воде око острва биле су пуне морских паса, морских слонова и китова које су ловци већ готово потпуно истребили. Штацице и милиони морских птица које су ту свијале гнезда десетковане су и има их само још на тешко приступачним местима.

Када је Наполеон као заробљеник боравио на Светој Јелени, дотада ненастањено острво постало је стратегијски важно. Енглези су од њега начинили базу за своју флоту, али су га 1821. напустили. Само један енглески подофицир, Вилијам Глес и два морнара остали су на њему и са дозволом енглеске владе настанили се ту. Њима су

се касније придружила два ловца на китове и неколико бродоломаца. То су били преци данашњих становника острва.

У чему је Тристан да Куња „медицинско чудо“. Научници који су дуге времена тамо боравили дошли су до закључка да је за необично добро здравствено стање острвљана пресудан искључиво физички рад на потпуно чистом ваздуху, природна исхрана која онемогућава гођење и очвршћавање организма под бурном — суровом климом.

Међутим имунитет Тристана према болестима нестаје чим се дуге времена баве на копну. А то је баш знак да на самом острву постоје многи повољнији услови који га чине најздравијим местом на свету.

ОПСЕРВАТОРИЈА НА 27.000 МЕТАРА ВИСИНЕ

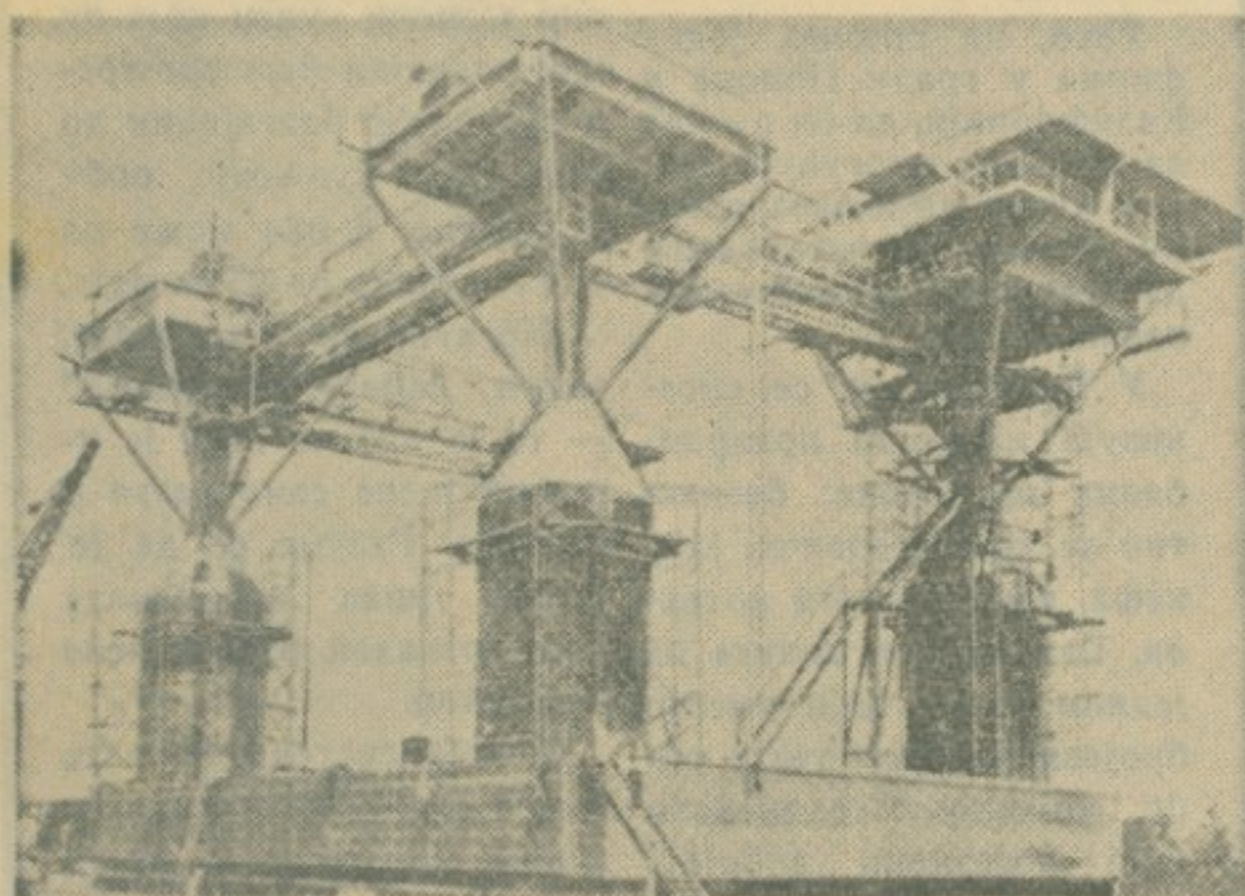
Ускоро ће у балону полетети на висину од 27 км опсерваторија са два члана посаде. На балону ће се налазити апарати потребни за испитивање. Прва опсерваторија ове врсте са људском посадом, на висини која представља 90 одсто земљине атмосфере, треба да испита могућности посматрања васионе са ове висине.

Приликом посматрања васионе са Земље астрономима смета што се ултраљубичасти и инфрацрвени светлосни таласи апсорбују у атмосфери. Чак је и светлост која доспе до земље промењена и треперава. Поред тога и ветрови ометају посматрања. Посматрањем са ове висине сметње ће се вероватно свести на минимум.

Један члан посаде прве опсерваторије ће бити: капетан Китингер, који је поставио 1960. године рекорд искочиши из балона падобраном са више од 31.000 метара.

РЕКОРД У СПОРСТИ

Пушење на лулу је у Енглеској постало спорт. У Лондону је одржано такмичење у коме су учествовали многи пушачи на лулу. Сваки је добио мало дувана и три шибице. Победник ће бити онај који најдуже пуши. Један адвокат је успео да на својој лули пушка скоро два сата.

ОГРОМАН РЕЗЕРВОАР ЗА НАФТУ

Овај огромни резервоар за нафту који се тек гради биће постављен на дно Мексичког залива, 7,5 метара испод површине. Његова четири челична ваљка са платформама на врху за по десет људи поса-

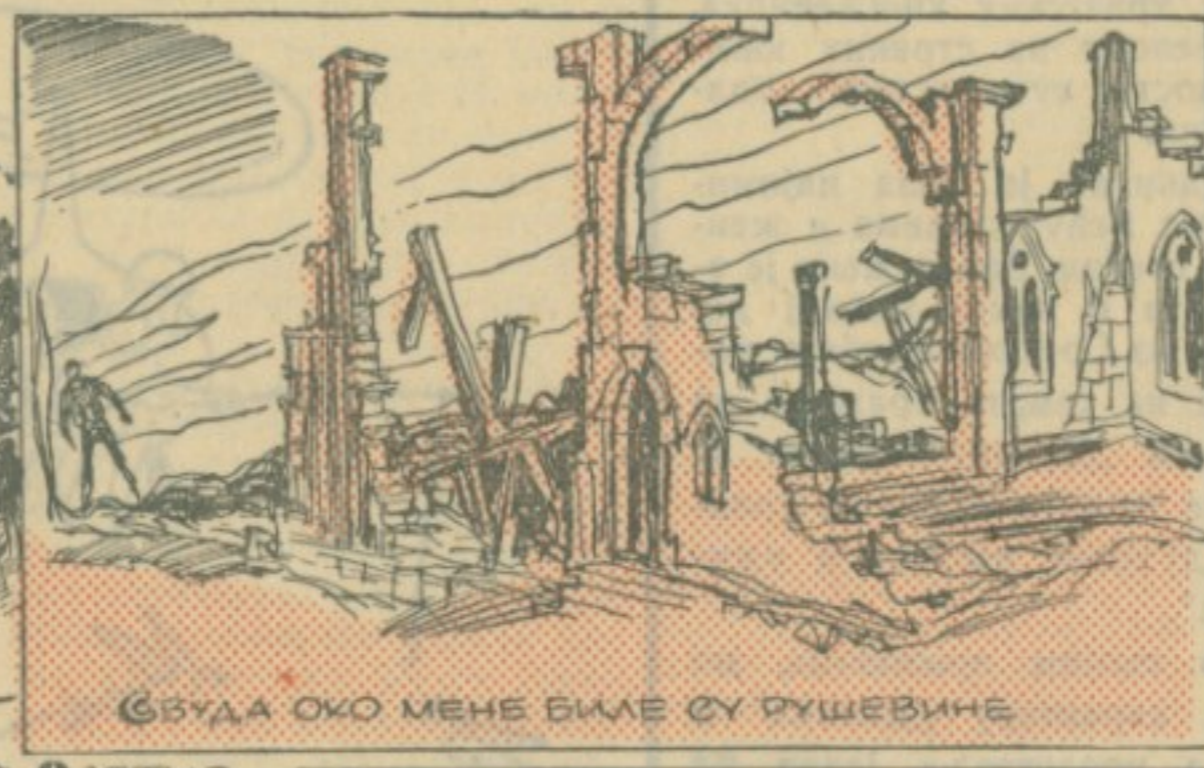
де, дизаће се десет метара изнад водене површине. Овај резервоар ће бити велик 34x28x3 метра, а примаче нафту пумпану из извора у заливу.

РАТ СВЕТОВА

ПРОУКАО САМ СЕ КРОЗ ПУКОТИНУ У ЗИДАУ И ИСПЕО СЕ НА ВРХ МОТКА ИСПОД КОЈЕ САМ ДАНИМА БИО ЖИВ ПОКОПАН.

ДАН ЈЕ БИО ВЕДРА, НЕВО ПОТПУНО ПЛАВ А...ОХ! ВАЗДУХ СВЕЖ И ПРИЈАТАН.

БУДА ОКО МЕНЕ БИЛЕ СУ РУШЕВИНЕ

У ТОМ ТРЕНУТКУ ОСЕТИО САМ НЕШТО ШТО ПРЕ ОВЕ НЕСРЕЊЕ НИКАД НИ ЈЕДАН ЧОВЕК НИЈЕ ОСЕТИО...

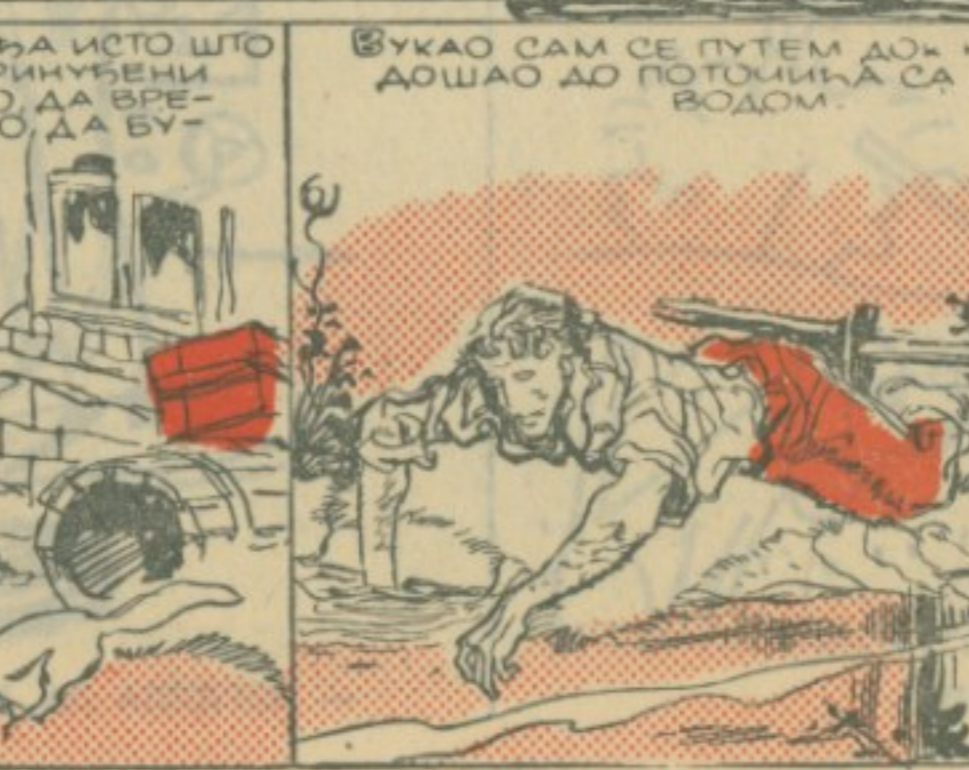
ОСЕТИО САМ СЕ КАКО СЕ ВЕРОВАТНО ОСЕЋА ЗЕЛ КАДА ВРАЋАЈУКИ СЕ СВОЈИМ ЗАБРАНИ. ЗАТЕКНЕ ГРУПУ ВРЕДНИХ РАДНИКА КАКО БАШ НА ТОМ МЕСТУ, КОПА ТЕМЕЉЕ ЗА НЕКУ НОВУ КУЉУ

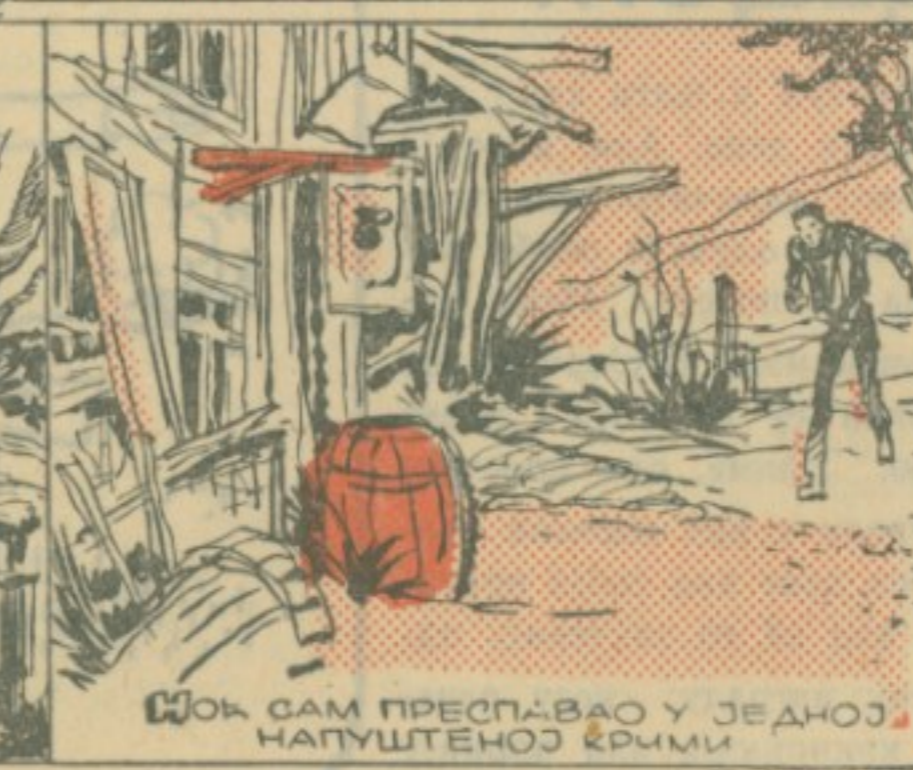
ОСЕТИО САМ ДА ЈА ЧОВЕК ВИШЕ НИ САМ ГОСПОДАР НА ЗЕМЉИ БЕШ САМО ЖИВОТИЊА МЕЂУ ЖИВОТИЊАМА, ПОД НОГАМА МАРСОБАЦА.

С НАМА СЕ САД ДОГАЂА ИСТО ШТО И СА ЖИВОТИЊАМА. ПРИМЊЕВИ СМО ДА СЕ КРИДЕМО ДА ВРЕБАМО ДА ТРИМО ДА БУДЕМО НА ОПРЕЗИ.

БУКАО САМ СЕ ПУТЕМ ДОК НИ САМ ДОШАО ДО ПОТОЦИНА СА СВЕЖОМ ВОДОМ.

ЧОВЕК САМ ПРЕСПАВАО У ЈЕДНОЈ НАПУШТЕНОЈ БРИЦИ

СИГУРНОСНИ ПОЈАС

Ова опрема за аутомобиле направљена у Енглеској дозвољава потпуно слободне покрете возачу за време вођења. У случају судара или извртања нарочити механизам аутоматски блокира одвијање трака којима је возач везан и тако он не може услед инерције да полети напред и удари грудима и лицем у волан и стакло. Статистике показују да су баш то најчешћи узроци смрти возача приликом саобраћајних несрећа.

МАЛИ АЛИ ИЗВАНРЕДНО ПОКРЕТАН

Крофтон Баг, мало фармерско возило са мотором од 35 коњских снага може са теретом од 500 кг да се креће по сваком терену. Постиге три или шест брзина и има хидрауличне кочице на сва четири точка. Задњи точкови се могу појачати дуплим гумама за кретање по врло лошем терену.

ЛАКШЕ И БРЖЕ ИЗНОШЕЊЕ ЂУБРЕТА

У Клермонту у Калифорнији за изношење смећа из дворишта служе мала електрична колица. Радник који стоји на задњем делу управља колицима у која може да стане смеће из неколико кућа и тек онда врши утовар у камон помоћу хидрауличног уређаја.

СУВИ ЛЕД ПРОТИВ ПОЖАРА

У великим стовариштвама у гња често на дну гомиле услед притиска и топлоте почне да тиња ватра коју расприрује ваздух, струјећи између груменова. На стовариштима у Мидленду се на таквим местима забија шнаста рупичаста цев и у њу убације суви лед који хлади и топећи се ослабава угљендиоксид који угушује ватру.

РОЂЕНДАНСКА ЖЕЉА

Најстарија певачица која је икад наступала на телевизији је 110-годишња Грессин из Рио де Жансира. Када јој је један репортер честитао рођендан и упитао шта би желела она је одговорила да би радо запевала на телевизији. Жеља јој је испуњена: отпела је две успаванке којих се сећала још из детињства.

У ЗДРАВЉЕ

У једном ресторану у Чикагу инсталиран је аутомат за пиво који зна и да говори. Када гост убаци новац и добије чашу пива чује врло пријатан женски глас који пожели: „У ваше здравље“.

КОВЧЕЖИЋ ЗА ПРВУ ПОМОЋ

Стално повећање саобраћајних несрећа подстакло је једну групу лекара из Ханове да начине ковчежић помоћу кога ће лекари убудуће моћи да укажу помоћ на лицу места. Овај ковчежић садржи инструменте и лекове потребне за враћање у живот несрећеног као и за борбу против шокова.

Главни принципи којих су се ови лекари држали били су: ковчежић треба да има само оне инструменте и лекове који су неопходни за прву помоћ настрадалим и да се могу употребити без тешкоћа чак и у најнеповољнијим условима. Комплетан ковчежић тежак је нешто мање од 5 килограма.

ПИТИЈА ПРОРИЧЕ КРЕЗУ

Пре 2.500 година могао се видети необичан призор. Персијски краљ Кир, пошто је покорио Међане, налазио се поново на челу своје војске која је била, кажу, сва оклопљена: од камила до последњег пешака. Војска се кретала друмом дугим 2.500 км који је спајао Сузу, град тада готово на обали Персијског залива, са Сардом, престоницом Лидије која је уздизала своје зидове недалеко од Средоземног мора.

Кир је одлучио да нападне краља Лидије Креза, за кога су шпијуни тврдили да жели заратити с Киrom, који је дошао на персијски престо. Међани и Крезова Лидија били су иначе у добрим односима.

Пре но што се, одлучио да са војском изиђе пред Кира, Крез је запитао за савет богове. Послао је посланике у Делфе да му Питија каже шта да чини. А она само што је бацила поглед на посланство, изјавила је:

— До мене је дошао мирис дебеле корњачине коже док се кувала у тучаном суду заједно с јагњетином. Туч се налази под њом а изнад ње!

Уништиће царство — али чије!

Кад су посланици саопштили Крезу шта му поручује Аполонова пророчица, крикнуо је од радости:

— Питија је тачно прорекла!

Јер, отприлике оног дана кад је пророчица нагнула над димом свете ватре изговорила те речи, Крез је заиста јео месо корњаче и јагњета који су били кувани у тучаном суду. Запањен Питијиним речима одмах је наредио да се делфском пророчанству поклати 3.000 бикова и да се спаји велики број покривача у које је уткано злато. Толико је желео да туче Кира да му није било ни на крај памети да цицијаше. Пошто је дао да се начини статуа лава од 1.200 данашњих килограма злата, поново је послао људе у Делфе са питањем:

— Треба ли Крез да нападне Персијанце?

А Питија је одговорила:

— Богови поручују Крезу да ће, ако ступи у рат са Персијанцима, уништити једно велико царство... и да, кад један мелез постане краљ Међије, он треба да пође шљунковитим путем Хермоса и да трчи не плашећи се умора!

Ако је први део пророчанства био јасан, Крез није могао да протумачи шта значи оно о мелезу. У сваком случају, пошто Лидија није имала стајаћу војску, позвао је у помоћ Пелопонезане, Египћане, Феничане и друге народе.

Чим је чуо да Крез „мобише“, Кир је похитао са војском и без тешкоћа ушао у Кападокију која се тада налазила у саставу Лидије. Пре но што ће прећи реку Хелис, данас Кизик-Ирмак, Кир понуди Крезу мир под условом да постане персијски вазал. Крез је праснуо у смех и узвикнуо:

— Ратство пре долици Персијанцима који су доскора били поданици Међана, али не Лиђанима који су увек били господари!

И војске су се судариле. Први сусрет био је страховит. У то време ратови су почињали обично у зору а завршавали се истога дана у вече. Током ноћи, Крез упола потучен, упркос питијским пророчанствима, донесе одлуку да се повуче према планинама које су већ биле покривене снегом.

Камиле под гвозденим оклопом

Кир се зауставио на улазу у Тимбарар, данашњу Адалу, и очекујући напад припремао једно ратно лукавство. Он се није без разлога плашио чувене лиђанске коњице која је била наоружана дугим копљима. Зато је наредио да у први ред ступе камиле као појачање. С разлогом је очекивао да ће се Крезови коњи

зауставити у нападу кад осете непријатан мирис господарица пустиње. На камилама су се налазиле мале металне „тврђаве“ са војничким који су се једва видели. Иза пешадије кретала су се нека врста металних борних кола. На крају је била коњица са оружјем преко туника јахача, тако да је — каже Ксенофон — „целокупна војска светлוצала од бронзе и блештала од румених тканина“.

На дан 15. новембра 546. пре наше ере, одиграла се једна од најкрвавијих битака старог света. Лиђанску коњицу је заиста помео мирис персијских камила тако да су Персијанци брзо забили клин у непријатељску војску. Али Лиђани, боље наоружани, бројнији и боље заштићени, брзо узеше превласт над Персијанцима. Плашећи се да војници не почну да беже Кир ступи на чело, заобиђе Лиђане и нападе их с леђа. Приморани да се боре на два фронта, Лиђани су, кад је сунце зашло, стали да беже у

Ослањајући се на Питијино пророчанство краљ Лидије био је уверен у своју победу

тврђаву Сарда. Иако је коњица убијен под њим, Кир је прешао у напад.

Потом је започела опсада Сарда. После две седмице, док је један персијски војник, неки Хироијадес, шетао далеко око тврђаве угледао је једног Лиђанина како искочи између две стене и потрча за капом која му се била откотрљала. Пошто ју је подигао, Лиђанин се полако попе и ишчезе кроз исти отвор.

Кад се смркло, Хироијадес и група Персијанаца привукли

су се истим путем у тврђаву. За њима су пошли и други персијски војници па и сам Кир. Уместо да ратују, војници су упадали у домове богатих Лиђана који су се налазили при обеду. Престоница је била освојена на миран начин, и Кир је заробио Креза кога је одмах осудио на смрт зато што није хтео неколико недеља раније да прихвати понуду за мир. Желео је да га спали живог и наредио да се подигне велика ломача. На ломачу су попели Креза, његову жену, кћери и 14 Лиђана, чланове његове породице. На врху ломаче постављен је златни престо на који је сео Крез потпуно миран и са осмехом.

Кир запита побеђеног, одакле му толико спокојство док ватра гори под њим а од јецаја народа се пролама ноћ.

— Размишљам о ономе што ми је рекао законодавац и филозоф Солон.

— Солон? — зачуди се Кир.

— Да. Атињанин Солон ко-

ји је умро пре тринаест година. То је био човек кога нисам придобио ни највећим благам, мада би се свако поколебао.

— А шта ти је он рекао?

— Кад сам га упитао шта мисли о моме богатству и мојој срећи узвикнуо је: „Најбогатији и најмоћнији човек постаје оног тренутка несрећан кад му одузму то на чему заснива срећу“. Стара тврђава Сард је разорена, река Пактол, са златом, носи крв мојих људи. Солон је имао право!

После тог одговора, Кир је наредио:

— Угасите ломачу! Краљу Лидије, враћам ти живот!

Даље се каже да је побеђени запитао победника:

— Молим те, дозволи ми да своје оклове пошаљем у Делфе и да запитам грчке богове, које сам толико засуо поклоницама, да ли је њихов обичај да varaју оне који их награђују.

Окви су однети у Грчку и стављени пред Питију, но она је одговорила да није преварила краља Лидије. Велико царство које ће Крез разорити у рату са Киrom, рекла је пророчица, неће бити персијско већ његово, Крезово!

ЈАДНИЦИ

ПО РОМАНУ ВИКТОРА ИГОА

ЈЕДНОГ ОКТОБАРСКОГ ПОПОДНЕВА 1815, ЈЕДАН ЧОВЕК КОЈИ ЈЕ ПУТОВАО ПЕШИЦЕ СТИГАО ЈЕ У МАЛИ ГРАД ДИЊ. ПРЕД ОПШТИНОМ ЈЕ СЕДЕО ЈЕДАН ЖАНДАРМ КОГА ЈЕ ПУТНИК ПОНИЗНО ПОЗДРАВИО НЕ ОДГОВОРИВШИ МУ, ЖАНДАРМ ГА ЈЕ ПРАТИО ПОГЛЕДОМ.

ПУТНИК ЈЕ СВРАТИО У КРЧМУ И ОСВЕЖИО СЕ — АЛИ, КАД ЈЕ УВЕЧЕ ОПЕТ ДОШАО...

ХТЕО БИХ ДА ВЕЧЕРАМ И ПРЕНОЋИМ... НОВЦА ИМАМ!

НЕ МОГУ ДА ВАС ПРИМИМ

ЗАШТО?

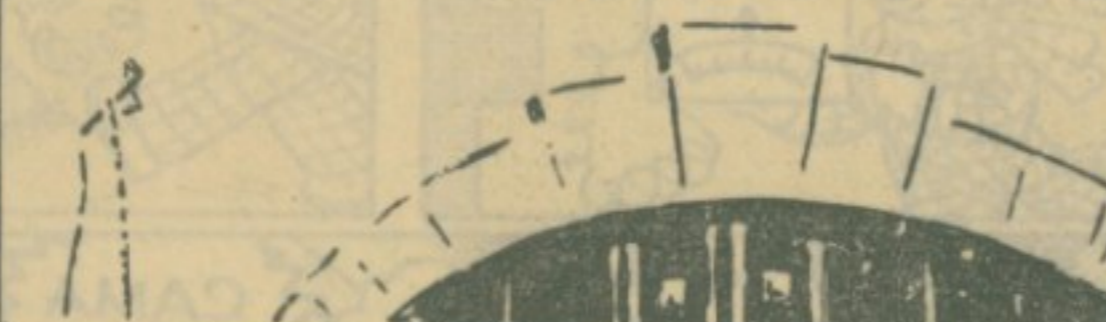
РАСПИТАО САМ СЕ У ОПШТИНИ. ЗОВЕТЕ СЕ ЖАН ВАЛЖАН... И ВИ СТЕ БИВШИ РОБИЈАШ... НЕДАВНО ПУШТЕН! ОДЛАЗИТЕ!

МИЛОСТ... ЧАШУ ВОДЕ!

ДОБИКЕШ МЕТАК ИЗ ПУШКЕ АКО СМЕСТА НЕ ОДЕШ!

ЗАТВОР

ГОСПОДИНЕ ДПСАНЦИЈО, ХОЋЕТЕ ЛИ МЕ ПУСТИТИ ДА КОД ВАС ПРЕНОЋИМ?

ЗАТВОР НИЈЕ КРЧМА! ОДЛАЗИ!

ОЧАЈАН ЗБОГ ТОГА...

ОДАСВУД СУ МЕ ОТЕРАЛИ! ЦАК МЕ И ЈЕДАН ПАС НИЈЕ ПРИМИО У СВОЈУ ШТЕНАРУ!

КУЦАЛИ СТЕ НА СВА ВРАТА, САМО НЕ НА ОВА! ЗАКУЦАЈТЕ НА ЊИХ!

Истинита прича о необичној исповести слепог куvara и још необичнијем исповеднику чија је музика озарила последње тренутке самртника

СТАРИ КУВАР

Једне зимске вечери 1786. године, у предграђу Беча, у малој дрвеној кући, умирао је слепи старац — бивши кувар грофице Тун. Управо то и није била кућа, већ трошна стражара у позадини врта. Врт је био затрпан трудим грањем, обореним од ветра. При сваком кораку гра не су пуцкетале. Тада би стари пас на ланцу почињао тихо да режи. Он је умирао као и његов господар.

Пре неколико година кувар је ослепео. Грофица га је сместила у стражару и повремено му давала неколико фринти.

Заједно са куваром живела је његова кћи Марија од осамнаест година. Намештај стражаре састојао се од кревета, поломљене клупе, стола и клавесна — јединог Маријиног богатства.

Клавесн је био веома стар. Његове струне „певаале“ су дуго и тихо. Кувар је, смешешки се, називао клавесн „куваром куће“. Нико није могао да уђе у кућу, а да га клавесн не дочека својом дрхтавом, старачком јекном.

Када је Марија умрла старца, који је умирао, и обукла му чисту кошуљу, он рече:

— Никада нисам волео свештенике и монахе. Не могу да позовем исповедника, а по требно је да пред смрт очистим своју савест.

— Шта да радим? — уплашено упита Марија.

— Изађи на улицу — рече старац — и замочи првог пролазника да дође и исповеди ме. Нико ти то неће одбити.

— Наша улица је тако пушта... — прошапутала Марија али замола главу марамом и изађе.

Марија потрча кроз врт, с муком отвори зарђалу капију и поче да чека. Улица је била пушта. Ветар је ковитлао лишће, а са тамног неба падале су хладне капи кише.

Марија је дуго чекала и ослушкивала. Најзад јој се учини да неко иде.

Она пође неколико корака низ улицу и сударивши се са непознатим човеком узвикну. Човек се заустави и упита:

— Ко си ти?

Марија га ухвати за руку и дрхтавим гласом пренесе му очеву поруку.

— Добро — рече човек мир

но. — Иако нисам свештеник, поћи ћу.

Ушли су у кућу. При светлости свеће Марија угледа мршаваг омањеног човека. Он баци влажан ортач на клупу. Био је једноставно и елегантно одевен.

Незнанац је био млад човек. Замахнуо је главом као лачак, руком исправно пернику, брзо привукао столицу постелице и сео. Нагнут, пажљиво и ведро погледа у лице самртника.

— Говорите! — рече он. — Можда ћу олакшати ваше последње тренутке и скинути терет са више душе...

— Радио сам целог живота док нисам ослепео — прошапутала старац и повуче незнанаца за руку ближе себи.

— Када је моја жена оболела од туберкулозе — звала се Марта — лекар јој је прописао скупе лекове и наредио да се добро храни, да пије румено вино. И ја сам тада украо грофици Тун мали златни тањир, разбио га на комадиће и продао. Тешко ми је да се сећам тога и кријем то од своје ћерке. Ја сам је учио да не дира ни мрвицу са туђег стола.

— Да ли је неко страдао од грофицине послуге због тога? — упита непознати.

— Кунем се, нико, господине, — одговори старац и заплака. Да сам знао да злато неће помоћи мојој Марти, ја га не бих украо.

— Како се зовете? — упита га „исповедник“.

— Јохан Мејер, господине

— Јохане Мејеру, — рече незнанац, покривши дланом

ослепеле очи старца, — ви сте

невини пред људима. То што сте ви учинили, није крађа. Пре се може назвати подвигом из љубави.

— Амин! — прошапутала старац.

— Амин, — понови незнанац. — А сада ми реците вашу последњу жељу.

— Желим да се неко побрине за Марију.

— Учинићу то. Да ли још нешто желите?

Тада се самртник изненада осмехну и гласно рече:

— Желео бих да видим још једном Марту онакву какву сам је срео у младости. Желео бих да видим сунце и стари врт расцветан у пролеће. Али, то је немогуће, господине. Не замерите ми због ових

глуких речи. Болест ме је свим растројила.

— Добро — рекао је незнанац и устао. — Добро, — понови он и приђе клавесну. — Добро — рече он гласно по трећи пут и изненада јасни звук испуни трошну стражару као да се стотине кристалних куглица расу по поду.

— Слушајте — рече незнанац — слушајте и гледајте.

Почео је да свира. Марија се дуго после сећања незнаног човека када је први тон одјекнуо под његовим прстима. Необично бледило прекрило је његово лице, а у потамнелим очима треперило је пламен свеће.

Клавесн је певао свом снагом, први пут за толико година. Својим звуком испуњавао је трошну стражару и цео врт. Стари пас испузао је из своје кућице, сео на задње ноге и набуливиши уши махао репом. Снег је почео да пада.

— Ја видим, господине! — рече старац и придиже се у кревету. — Ја видим дан када сам срео Марту и она сва збуњена разбила је бокал са млеком. То је било зими у планини. Небо је било прозрано као плаво стакло и Марта се смејала. Смејала се — понови он ослушкујући жубор струна.

Незнанац је свирао и посматрао тамна прозорска окна.

— А сада — упита он — да ли видите нешто?

Старац је ћутао и ослушкивао.

— Зар не видите — брзо настави незнанац не престајући да свира — да је тамна ноћ постала плава, топла светлост спушта се са неба и старе грање на нашем дрвећу попуте су белим цветовима. Мислим да је то цвет јабуке, иако, одавде из собе подсећа

на велике лале. Ви видите: први зрак пао је на вашу камени оgradu, огрејао је и из ње се извија дим. То маховина вене под влажним снегом, који се топи. А избо је све светлије плаво, величанственије и јата птица лете на север изнад нашег старог Беча.

— Ја све то видим! — узвикну старац.

Тихо зашкрипаше педала и клавесн „запева“ тако свечано, као да не пева он, већ стотине гласова.

— Не, господине, — рече Марија незнаци, — сви цветови не личе на лале. То су се јабуке расцветале, само за једну ноћ.

— Да — одговори незнанац — то су јабуке, оне имају крупан цвет.

— Отвори прозор Марија, — замоли старац.

Марија отвори прозор. Хладан ваздух продре у собу. Не знанац је свирао тихо и плако. Старац клону на јастук. Удисао је жудно ваздух, пипајући рукама по покривачу. Марија полете према њему. Незнанац је престао да свира. Седео је за клавесном непомично, као омањан сопственом музиком.

Марија врисну. Незнанац приђе кревету. Старац прошапутала:

— Ја сам видео тако јасно као пре много година. Не бих желео да умрем а да не са знам ваше име.

— Зovem се Волфганг Амадеус Моцарт, — одговори незнанац.

Марија се ниско, готово додирујући коленом под, покло ни пред великим уметником. Када се усправила, старац је био мртав. Зора је блистала и у њеној светлости лежао је врт посут белим снежним цветовима.

БНМ и БУМ

ПОЛО ЈЕ СТАРА ПЕРСИЈСКА ИГРА

Кад се помену игре крикет, голф и поло, помисли се да су оне пореклом из Енглеске. Међутим, није тако. Крикет је настао од старе француске „игре са штаповима“, голф је пореклом из Холандије, а поло је стара персијска игра. Али оне су се све три тако одомаћиле у Енглеској да нико и не помишља да имају другу постојбину.

Из Персије — где ову игру видимо приказану на многобројним средњовековним минијатурама — пренета је у 18. веку у Индију. Одатле ју је једна енглеска коњичка реги-

мента пренела у Енглеску око 1870. године.

Први поло меч у Европи одржан је јула 1871. године у Ханслоу Хиту у Енглеској између хусара и коњаника. Као реквизити служили су им штапови за хокеј и билијарске лопте.

Тек 1874. године клуб Харлингтон, који се и сада међу поло клубовима у Енглеској сматра као најбољи — донео је правила ове нове игре.

Први меч за куп Вестер одржан је у Америци 1888. године. Победили су Енглези. Американци су редовно губили све до 1909. године а од 1914. је поло куп постао готово стално власништво Американаца.

Поло спорт је доста опасан: јахач на коњу са белим шлемом на глави држи у руци дуги штап са задебљањем на крају којим гађа лопту. Игра у исто време садржи елементе голфа, билијара а помало и рагбија. Наравно, њу не могу да играју јахачи почетници.

нијатурама — пренета је у 18. веку у Индију. Одатле ју је једна енглеска коњичка реги-

И то се дешава

У једном америчком заводу приређена је изложба уметничких радова за твореника. Затвореници су позвали многе госте из свога краја и том приликом их лепо послужили.

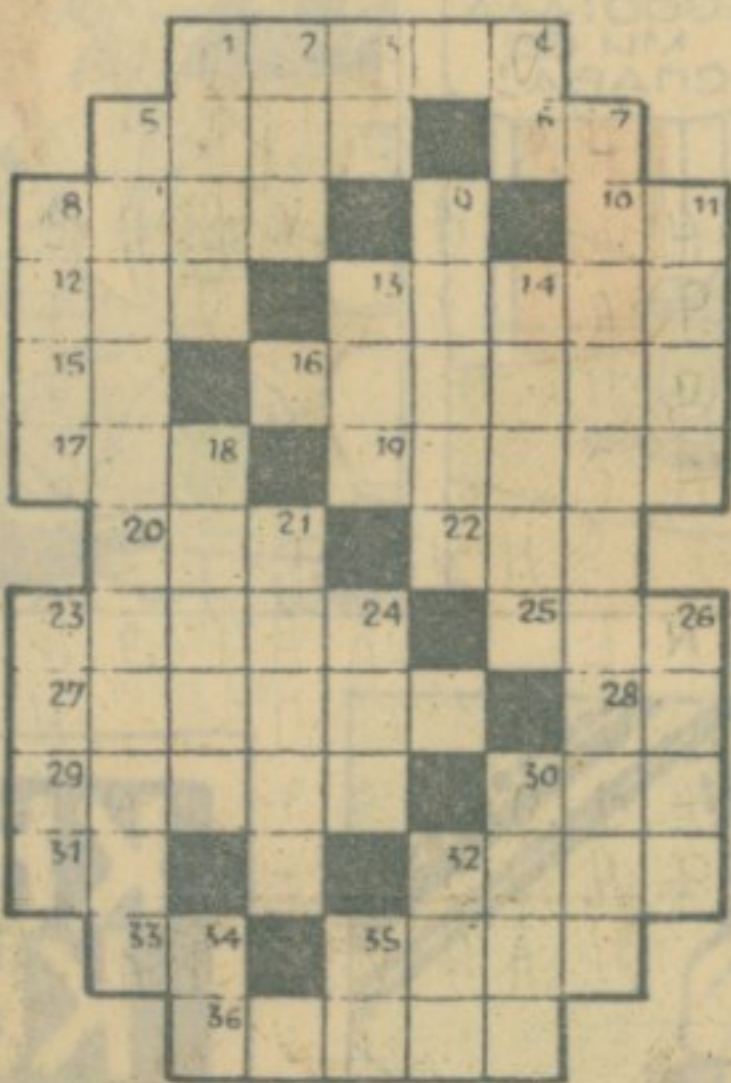
Неки су купили понеки рад. Али, догодило се и то да су извесни радови плаћени чековима без покривања, па су многи видели да сви непоштени нису иза решетки.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Водоравно: 1) место у Босни; 5) град у Француској; 6) афирмација; 8) обележје, ознака; 10) хемијски знак за радијум; 12) име сликара Муртића; 13) област у Индији; 15) скраћеница за музичку ознаку „тремоло“; 16) врста минерала; 17) острво у Преспанском језеру; 19) река у Италији; 20) острво у групи Западнокарولينских острва; 22) друге, остале; 23) држава у Азији; 25) свежа; 27) рударско насеље у Хрватском Загорју; 28) река у Сибиру; 29) вођ политичке странке; 30) показана заменица; 31) два суласника; 32) валовити наноси песка; 33) хемијски знак за алата; 35) река у Босни; 38) град у Мароку.

Усправно: 1) птица грабљивица; 2) раствор смоле у органским растворачима; 3) кост (лат); 4) предлог; 5) место у Првој Гори; 7) град у Србији; 8) река у Првој Гори; 9) италијански ком позитор (Бузене); 11) река у Бугарској; 13) змијски пар; 14) рушевина; 18) полуострво крај Дубровника; 21) површина на зиду собе обично и украшена шарима; 23) име познатог данског физичара Вора; 24) знак за празно код аутомобилског мотора; 26) река у Србији; 30) предео између Вишеграда и Сребрнице; 32) лична заменица; 34) стари вавилонски град; 35) место у Србији.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА
Водоравно: 1) Мац; 3) акт; 6) сад; 7) акорд; 9) трус; 11) алпр;

12) отрок; 14) оса; 15) Пн; 16) Лаб; 17) Т(омас) М(ан); 18) Антон; 20) ура; 21) чин; 22) Ана; 23) сам; 24) Брамс; 26) уз; 27) Рас; 28) ше; 29) тло; 31) сатен; 33) омас; 35) Кент; 36) низак; 37) ода; 38) Тар; 39) они.

Усправно: 1) Мартин Чазлвиг; 2) Адур; 3) Ака; 4) коло; 5) Тристрам Шенли; 6) стопа; 8) драма; 10) Солон; 13) Кан; 19) тим; 20) Уна; 22) Арсак; 23) „Сутон“; 24) бас; 25) Сента; 30) оаза; 32) Теон; 34) Сар.

ТАБАКЕРА-ФРИЖИДЕР

Посетиоце једног чикашког хотела очекује права сензација: сваки гост ће у својој соби имати фрижидер не већи од табакере. Али он може да произведе довољно ледених коцки за свако освежавајуће пиће.

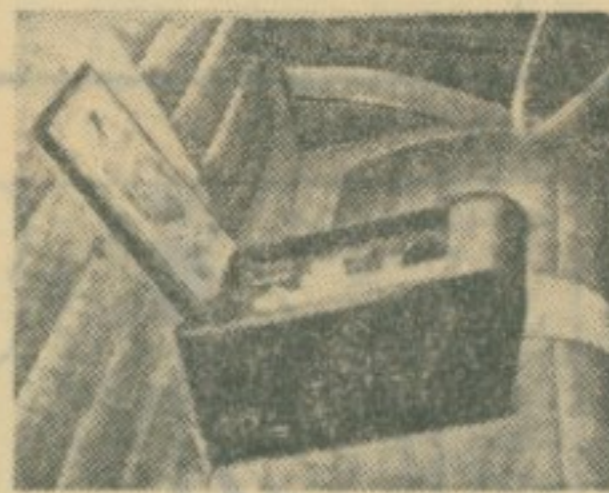
Овај минијатурни фрижидер је прва практична примена једног техничког открића које је готово тринаест деценија стајало у запећку. Још 1834. године, кад се уопште није мислило на практичну примену електрицитета, француски научник Пелтије је дошао до такозваног „термоелектричног ефекта“.

Када се из два различита, али спојена, метала образује кружни ток електричне струје и кроз њих пропусте једносмерна струја, онда се један метал хлади а други греје. На тај начин постиже се истовремено загревање и хлађење.

Иако се већ толико дуго зна за овај „термоелектрични ефекат“, Пелтијев механизам није могао ефикасно да се искористи у свакодневне сврхе јер се помоћу метала које је користио Пелтије, може постићи разлика у температури до свега десет степени.

Ситуација се променила са открићем полупроводника. Захваљујући металима-полупроводницима могу се на основу Пелтијевог открића, постићи далеко веће разлике у температури, чак до стотени.

На овом принципу се родио и лилипутанац-фрижидер. Сматра се да је то први корак у широјој примени овог принципа. У напорима човека да овлада васионом, примена „термоелектричног ефекта“ уз помоћ полупроводника, обезбедиће му да се у васиони заштити од ниских температура, или стекне потребну топлоту.

ПРАКТИЧАН НАСЛОН

У овај наслон за руку пред возачевог седишта могу да стану многе ствари неопходне и за време вожње: цигарете, наочари, алат, фотографски апарат а по поклопцу се може раширити мапа предела кроз који се пролази.

ЕОЛОВА ХАРФА

Из грчке митологије познат је бог ветра Еол. Према њему је добио име један жичани инструмент који је све до 1800. године, а нарочито у то доба романтике, био омиљени украс у многим прозорима. То је у ствари дрвени орманчић са шест или више запетих жица. Обично се постављао на местима где има ветра који је својим дашком, некад јачином утицао да струне трепере. Тоновни су били од највиших до најнижих већ према дебљини и натегнутости жица као и од најнежни-

МЕСЕЧЕВА ПОВРШИНА УОБЛИЧЕНА УДАРОМ МЕТЕОРА

На Месечевој површини видљиво је са Земље — велика мора, равнице и планине — формиране су пре отприлике 4.500 милиона година ударом метеора — сматра добитник Нобелове награде др Харолд Уреј са Калифорнијског универзитета.

Метеорско бомбардовање трајало је око милион година, а Месец је као и Земља био погађан малим метеорима који су образовали мале кратере.

Међутим, за то време бар један велики судар са великим метеором створио је огромну енергију, 100 пута већу од енергије најјачег земљотреса. Сасвим је вероватно да је снага овог судара изазвала померања на Месечевој кори, стварајући разне планинске масиве. Овај судар који се одиграо пре најмање 3000 милиона година образовао је месечев рељеф — верује др Уреј.

Споменик пеликану

Становници града Миконоса, у Грчкој, подићи ће споменик пеликану у Алфонзу. Натпис на споменику о пеликановој судбини биће написан на три језика. Пеликан Алфонзо послат је из Луизијане са својом женком да би правно друштво пеликану Петру који је био веома познат. У току путовања Алфонзова жена привла се уз пеликана Петера па је Ал-

фонзо почео да одбија храну и после дужег времена најзад угнуо.

јих пијанисима до фортисима што је зависило од јачине ветра. Музика је деловала готово натприродно и била је позната још старим културама Кине и Индије. Доцније је инструмент пренет у Европу где је и добио ово своје име.

ЗА 50 ОДСТО ЈАЧИ ЧЕЛИК

Јачина челика се може повећати за 50 одсто додавањем малих количина колумбијума, односно ниобијума, метала са атомском тежином 41 који је познат већ 150 година али је до 1930. године био само лабораторијска реткост. Сада се први пут користи у већој мери.

Повећањем снаге челика на овај начин омогућиће се производња лакших предмета, а смањиће се потрошња челика и трошкови производње. Новим технолошким процесом челик не губи квалитете које је и до сада имао.

Изrada делова за аутомобиле, тракторе, конструкционе елементе, пропанске цилиндрице и цеви већ је показала многа повољна својства овог новог челика.

Јесће ли већ чули да...

... у велике градове Исландија убрљају и насеља са преко 2,5 хиљаде становника.

... сваких седам година потребно је 75 тона боје да би се поново обојила Ајфелова кула.

во обојила Ајфелова кула.

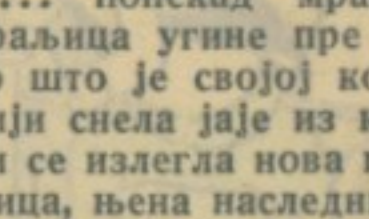
... пруга између Лиме и Ороје у Перуу достиже у тунелу Галари висину од 4.840 метара изнад нивоа мора. То је највиша тачка железничког саобраћаја на свету.

... панталоне — у ствари дугачке гаће до чланак — биле су до 18. века само униформа морнара. Касније их примају сва војна лица. Дотле су мушкарци носили панталоне до колена.

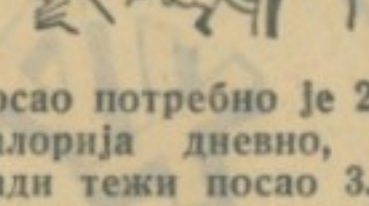
... понекад мравља краљица угине пре него што је својој колонији снала јаје из кога би се излегла нова краљица, њена наследница. Тада је њени ожалостњени поданици носају по свим подземним ходницима, често док се не распадне. Ако не успеју да заробе неку младу краљицу из суседне колоније, њихова колонија осуђена је на пропаст.

... човеку који ради лакши канцеларијски

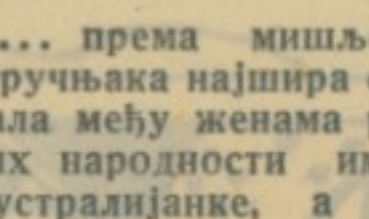

посао потребно је 2.400 калорија дневно, ако ради тежи посао 3.300, а мануелном раднику и пуних 4.600 калорија у току дана.

... према мишљењу стручњака најшира стопала међу женама различитих народности имају Аустралијанке, а одмах за њима Скандинавке и Холанђанке.

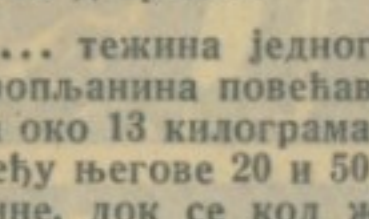
... прве наочари за поправак вида потичу из 1285. године а изумио их је Италијан Салвино д'Армато.

... тежина једног Европљанина повећава се за око 13 килограма између његове 20 и 50 године, док се код жена у Европи повећава за један килограм мање.

... према мишљењу једног енглеског научника наша лева рука, којом се мање служимо него десном, закрпљава

мало по мало и за неколико милиона година сасвим ће ишчезнути са нашег тела.

... Париз и његова најближа околнина потроше 1.000 тона меса дневно.

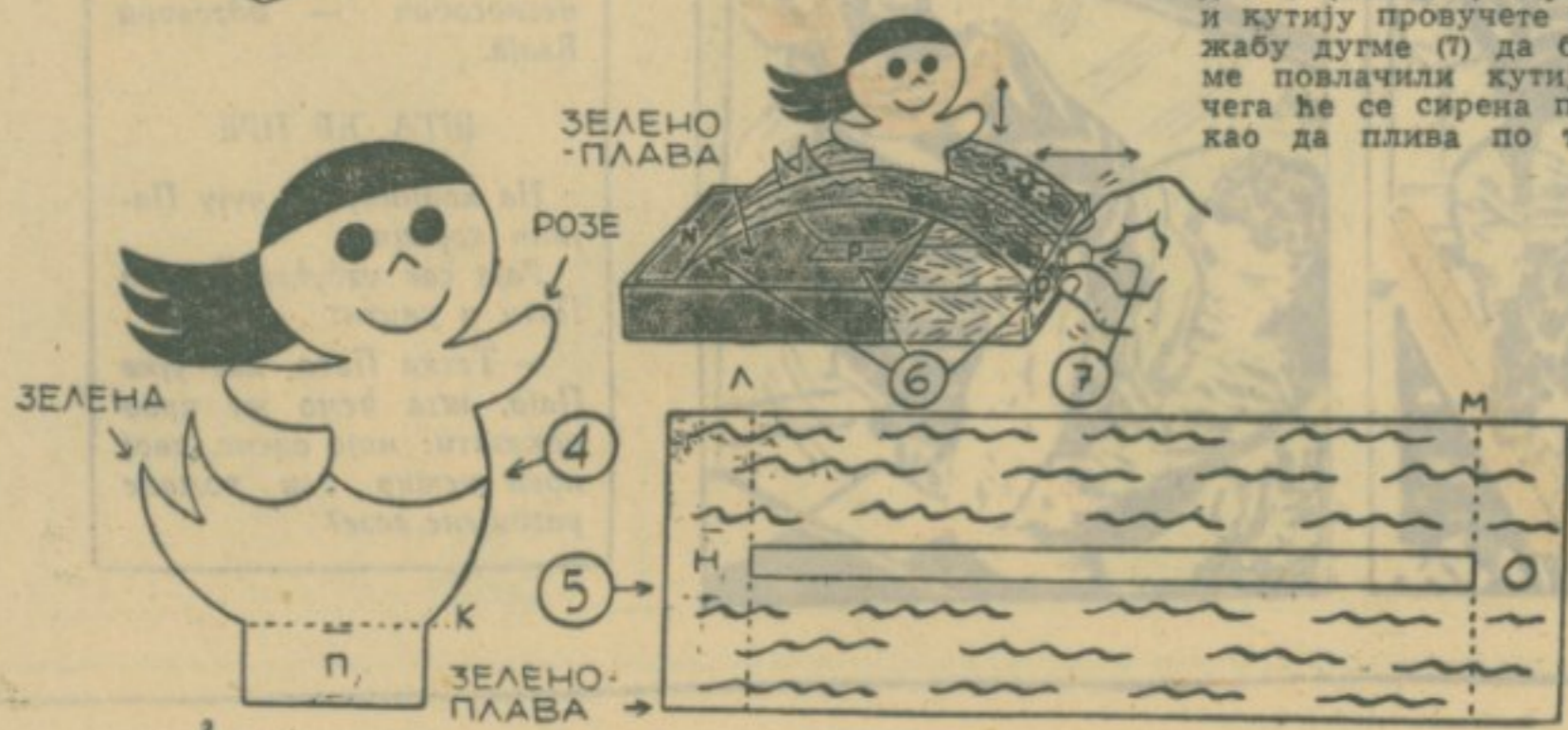
НАПРАВИ САМ

ЗАНИМЉИВЕ ИГРАЧКЕ

Сирена

Исто као и жабу и сирену треба да прекопираш са нашег цртежа на брисол папир, опсече и обојиш делове обележене на нашој слици. Онда савијеш по линијама К, Л, М, а на поклопац и кутију од шибице залепиш делове П и Н а на кутију део О (слика 6). Кроз део О и кутију провучеш као и за жабу дугме (7) да бисте тиме повлачили кутију услед чега ће се сирена покретати као да плива по таласима.

Жаба

Најпре прекопирајте на поклопцу кутије од шибице брисол папир фигуру за жабу па је онда опсечите и обојте како је обележено — наравно ако вам ова величина и боје одговарају а ако не можете је по својој вољи мењати (слика 1). Затим савијте по линијама А, Б, В, Г, Д, Е и линији Ж и залепите на поклопцу кутије од шибице делове, у ствари жабине ноге, обележене са Х и И, а на само кутију део обележен са Ј, жабин реп, (сл. 2). У четврти део Ј и кутију увучете дупло дугме (као за манжете) што ће вам омогућити да у исто време управљате и жабом и кутијом.

Ква-Ква!

вдећује Паја Патак

НИЈЕ ТО НИШТА

Понај прича Оливи како је недавно сазнао да један човек свира на клавиру, а има само једну руку. — Није то ништа — каже Олива. — Ја познајем једну жену која лева а уопште нема гласа.

НЕ БИ СЕ ОН НЕРВИРАО

У возу наилази контролор и тражи карте. Шиља се сав узурнољиво и тражи по свим џеповима.

— Немојте се нервирати, господине, вероватно сте је негде затурили — каже контролор.

— Не бих се ја нервирало — рече смушено Шиља — али не знам ни где треба да сићем.

РЕКАО ЈЕ ОН...

Ујка Паја грди Влају и каже му да је добио писмо од његовог учитеља у коме се овај жали да га је немогућно било чему научити.

— Па ја сам ти лепо рекао, ујка Пајо, да је он неспособан — одговори Влаја.

ШТА ЋЕ ПРЕ

На ходнику се чују Пајини кораци. Раја сав узбуђен дотрча Пати и упита:

— Тетка Пато, иде ујка Паја, шта ћемо му прво показати: моје оцене, твој нови иешир или комаде разбијене вазе?